

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 c.
Pe o lună . 2.40 c.

Numărul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

La goană după învățători...

În ședința de Marți a Camerei dl ministru de instrucție a prezentat un raport despre disciplinarea învățătorilor dela școlile confesionale și comunale pentru neglijarea propunerii limbii maghiare și pentru atitudine „ostilă statului”. E un moment foarte important acesta în viața școlară a țării noastre, între altele și din motivul că, după cât știm noi, astfel de rapoarte nu s'au mai prezentat până acum niciodată Camerei. El e un făt al legii lui Apponyi și are menirea să înfățișeze o icoană despre ceace e în stare să facă această lege, ale cărei victime încă nici până azi n'au eșit toate la iveală.

Raportul din chestiune spune că în anul 1910 s'au ivit în țara întreagă 148 de cazuri disciplinare de natura amintită. Dintre acești învățători 18 au fost dela școli comunale, 5 romano-catolice, 47 greco-cat., 72 greco-or., 5 evanghelice și 1 unitară.

Între naționalități, Românii au fost cei cari au dat cel mai mare contingent de cazuri. După comitate, în al Clujului au fost 28 de cazuri, în al Făgărașului 24, în al Caraș-Severinului 21 și al Turzii-Arieșului 11. Singur aceste patru comitate românești au dat deci 84 de cazuri.

Aproape toate cercetările disciplinare au fost puse la cale de către comisiile administrative comitatense, la propunerea inspectorilor regești de școale.

Dintre cei 148 de învățători piriți de către acești inspectori numai 38 de inși au fost pedepsiți de dl ministru în vre-o formă oare care (admoniție, pedeapsă în bani, pensionare sau amovare din post), — restul de 110 au fost absolvați.

Să ne oprim puțin la aceste cazuri cari implică o serie de stări foarte interesante pentru caracterizarea politice școlare din țara noastră.

Inspectorii unguri din părțile românești, oameni cari în cele mai multe cazuri nu cunosc nici dezvoltarea culturii noastre, nici firea noastră și nici limba noastră — și oameni cari au față de noi a priori o antipatie pronunțată, — acești inspectori raportează comisiilor administrative că o sută și mai bine de învățători români nu propun destul de multă limba maghiară, sau și dacă propun, nu toarnă destul spirit patriotic în sufletele elevilor, sau că manifestă tendințe „antipatriotice”. Comisiile administrative încunoscințează despre aceste cazuri pe dl. minisru, care cere ca autoritățile bisericești școlare să iee în cercetare disciplinară pe contravenienți. Se face această cercetare disciplinară în modul convenit și se constată că numai a patra parte din cazurile denunțate sunt în adevăr delict discipli-

nare (?), — restul de $\frac{3}{4}$ nu-s decât denunțări neîntemeiate. Ce înseamnă aceasta? Că inspectorii școlari sunt în majoritatea absolută a cazurilor niște denuncianți răutăcioși, cari afirmă lucruri, cari la cercetare nu se pot dovedi. Trei sferturi din denunțările inspectorilor sunt minciuni, cari numai pedagogia oficială a țării noastre ar ști, cum se pot împăca cu principiile educației morale, de cari ar trebui, credem noi, să fie seama și acei hiperzeleși jandarmi rurali ai școlilor, cari sunt inspectorii. În alte țări, astfel de inspectori ar fi expuși batjocurii cetățenilor, cărora numai scârbă le aduc.

Din întâmplare cunoaștem însă și un număr destul de mare de cazuri când învățătorii au fost pedepsiți sub pretextul că nu propun limba maghiară în măsură convenită și că n'au sentimente patriotice. Unele din ele sunt probe de adevărat vandalism asiatic.

Am înregistrat în mai multe rânduri astfel de cazuri și credem că n'am fi comis nici un act de tradare, dacă am fi cerut ca unul dintre puținii noștri deputați să facă o interpelare în Cameră în chestia bașbuzucii acestora desonorante. Am scris de mai multe ori despre stările din comitatul Făgărașului sub acest raport, comitat care are doi reprezentanți români în parlament, dar se vede că veștile alarmante pe cari

FOIȚA ZIABULUI „TRIBUNA”

Viața mea...

*Viața mea-i o temniță murdară
Și sufletu-mi un rob de viață-aleasă
El scrie 'n cet cu un condeiu de sânge
Stând aplecat pe a durerii masă.*

*O lampă slabă pâlpâie de-asupra-i
Și-și tremură 'mprejur melancolia,
Dar o fantomă neagră dă s'o stingă,
O groaznică fantomă : Nebunia.*

*Și 'n umbră într'un colț ascuns pândește
Un demon cu făptura lui nătângă,
Rînjind cu un pumnal mi-arată-o groapă
Și-un cap de mort ridică 'n mîna stîngă.*

A. Cotruș.

Studii de literatură franceză.

— Foiță originală a »Tribunii« —

De Constanța Oprea *).

— *Rodogune de Corneille.* —

„Ceia ce disprețuim în operele noastre, nu-i totdeauna demn de disprețuit”, zice Emil Faguet într'unul din adâncile sale articole. Se pare că și reciproca e adevărată: ceia ce preferim mai mult printre operele noastre, nu e tot ce-am făcut noi mai bun. E un sentiment ce se vede și la părinții cu numeroși copii. Toată dragostea se îndreaptă, nu asupra cenusere-sei care își va face singură drumul glorios prin lume, ci asupra copiilor cari au mai multă nevoie de apărare.

Rodogune este piesa pe care Corneille o îndrăgea mai mult, dintre operele sale. Deși nu e la înălțimea vre uneia din cele 4 capo d'opere: Cid, Horace, Cinna, Polyeucte, totuși analiza ei este cu deosebire însemnată din două puncte de vedere: prin nouțatea concep-

*) Noua noastră colaboratoare dela care am obținut articolul de față, a mai colaborat în țară la »Sămănătorul« sub numele de Astra cu câteva »Impresii din Jurnalul unei studente«. Criticul »Vieții Românești« din Iași care de multe ori e un fin observator și descoperitor al talentelor noi ce apar așa de rar prin noianul de publicații, a întâmpinat cu elogiase cuvinte impresiile Astei, asupra d-lui T. Maiorescu ca fiind printre rarele articole demne de atenție »din tot ce s'a scris de admiratorii distinsului profesor la sărbătorirea sa».

ției dramatice ce-a pus-o într'însa, (și știm că un autor fie el și genial e mai interesant când mijloacele lui tehnice și de inspirație nu se repetă); și al doilea prin limita ce o marchează în evoluțiunea lui, față de operele ulterioare în care după cum vom vedea, talentul lui decade brusc.

În toate cele patru capo d'opere ale sale, Corneille pune în relief acelaș caracter principal: *voința*, care înlătură toate obstacolele pentru a'și ajunge scopul: un scop generos, eroic, o putere fără șovăire. Pană aci, patima e învinsă de voință sub îmboldul fie al unui sentiment nobil, fie al unei concepții morale.

În Rodogune, vom vedea aceeaș fermă voință, călăuzită și afirmată însă de rațiune falsă, vicioasă; scopul nu mai e generos și nobil, ci e un scop pervers. — Pe când în *Cidul* patima se împotrivesc voinței, și e punctul de pornire al conflictului intern, în Rodogune patima și voința Cleopatrei nu sunt în conflict ci merg *pari passu*; afirmă și legitimează scopul către care tind.

Subiectul e istoric, luat din Appian Alexandrin, acțiunea se petrece în Asia.

Nicanor, regele Siriei, într'un războiu împotriva Partilor, este învins și luat prizonier. — Răspândindu-se zvonul că Nicanor a murit, Cleopatra se mărită cu fratele acestuia, Antiochus, care pleacă și el împotriva Partilor, unde după mai multe victorii, urmează o situație de nesigurantă, înrîngerea, prinderea lui, și în sfârșit sinuciderea de teama sclaviei.

După moartea lui Antiochus, se aude, că Nicanor trăiește și că se va însura de astă-

le-am dat noi erau de o importanță cu mult prea mică, decât ca cutare laborios autor de broșuri să creadă că o intervenire la locurile competente s'ar impune. Dar să nu-i facem nedreptate acestui cavaleresc dușman de principii al nostru! El nu face decât ceea ce îi impune principiul solidarității — cu „Românul“, care zice că „comitetul“ n'are nici în clin nici în mănecă cu școlile, cari sunt ale consistoriilor. El are să facă — politică!

Am spus, deci, că unele din cazurile când învățătorii au fost pedepsiți au fost de o nedreptate strigătoare la cer. În Nr. 67 al ziarului nostru am citat un caz de o cutezanță oarbă, când un învățător din cercul dlui Vaida a fost pedepsit pentru neglijarea limbei maghiare, aducându-se ca motive agravante aceea că „a folyó évi (1910) május hó 2-án a községben a román nemzetiségi képviselőjelölt fogadtatásán megjelent és a fogadtatáson a magyar nyelv tanitása és a magyar nemzet ellen elhangzott beszédek, valamint a tiltott jelvények (román nemzetiszínű szalag) használata ellen nem tiltakozott, a mi azt a látszatot kelti, hogy az illető tanító bensőleg maga is egyetért a hazafiatlan irányzattal s a magyar nyelv tanítását és a hazafias magyar szellem gondozását éppen ezen benső érzelme miatt hanyagolta el“. Să nu uităm că acest învățător era abia de vr'o trei luni în școala respectivă, unde „s'a constatat“ (prin faimosul Szabó Elemér!) că n'a propus destulă limbă ungurească!

Am mai putea înșira destule alte cazuri, ca d. e. acela din Arad al dlui D. Popovici, acela din Zernești al dlui P. Dan, acela al dlui I. Tăușian din Lupșa, al dlui Seb. Ceapa din Arnpoita și a. despre cari am scris în zia-

rul nostru la timpul său, cari toate au fost cazuri trase de păr, în cari învățătorii n'au fost pedepsiți pentru „negligența“ lor sau pentru sentimentele lor „ostile statului“, ci pentru cinstitele lor sentimente românești. Inspectorii au introdus în școală cea mai condamabilă politică, pe care în numele dreptății, cerem ca guvernul să o elimineze din lăcașurile umile și nepretențioase ale culturii, unde nu are ce căuta și unde numai stricăciune poate cauza. Totodată rugăm pe domnii deputați ai noștri ca să se facă ecoul durerilor școalelor noastre și ale învățătorilor noștri înhăitați de răutatea inspectorilor și să aducă la cunoștința parlamentului și a întregii țări felul în adevăr lipsit și de cel mai elementar simț patriotic, cu care inspectorii urmăresc pe dascălii noștri pentru că nu fac imposibilul posibil și pentru că au sentimentele pe cari trebuie să le aibă.

Din Hălmagiu primim următoarea telegramă:

Infierăm calomniile aduse „Tribunei“.

Teodor Bodea, Traian Mager, Gheorghiu Costina, Arsenie Leuca, Nicolau Sirca, Pavel Hărduț, Alex. Teaha, Romul Hărduț, Valeriu Vușdea, Ioan Coroi, Petru Mager, Adam Dragoș, preoți și învățători.

Contestarea alegerii dela Orăștie. Curtea de apel din Cluj, care a fost însărcinată de Curtea de Casație cu cercetarea la Orăștie în urma protestului dat de Români contra păcătoasei alegeri de deputat, — a numit judecercetător pe *Ujvárosy Miklós*, care va veni la Orăștie cătră sfârșitul acestei luni și va începe ascultarea numeroșilor martori.

Ascultarea va avea loc în cancelariile judecătorești de ocol din Orăștie.

dată cu Rodogune prințesa Parților, în chiar regatul lui. — Cleopatra îl omoară, — iar pe Rodogune o ține prizonieră, căci dacă ar fi omorât-o și-ar fi atras ura Parților, care s'ar fi deslănțuit furioasă asupra ei, tocmai când nu era pregătită s'o întâmpine.

Amândoi copiii Cleopatrei iubesc pe Rodogune și se învoiesc ca acela să domnească și să se însoare cu Rodogune, care va fi mai vârstnic. În ziua însă în care trebuia să aștepte care e mai mare, Cleopatra le spune că tronul va fi al aceluia care va omorî pe Rodogune.

Rodogune le promite că aceluia dintre ei îi va da sufletul și mâna ei, care va răzbuna moartea tatălui lor.

Cleopatra văzând însă că fiii ei sânt incapabili de o asemenea faptă, omoară pe Seleucus, și pregătește otrava care o va da celui-lalt fiu și Rodogunei, în ziua nunței lor. Dar în minutul în care trebuia să ia otrava, ei prind de vestea morții lui Seleucus și Rodogune silește pe Cleopatra să bea otrava pregătită lor. — Cleopatra moare de propria ei mână.

Să urmărim evoluția și caracterul personajilor atât în ciocnirea lor, cât și în activitatea lor izolată.

Încă dela început, din vorbire Laonice care povestește războaiele Siriei și atitudinea Cleopatrei, — această din urmă ne apare cu un caracter violent un suflet ambițios și gelos.

Semnul răutății ei, reese chiar din faptul că după moartea bărbatului ei Nicanor, cu toate că-și satisfăcuse ambiția ținând pe Rodogune prizonieră, — ea tot o brutalizează.

Vicleană, — ea ascunde vârsta copiilor pentru a profita mai târziu și a întinde o cursă. În actul al II-lea, furia și gelozia ei crește când vede că amândoi copiii iubesc pe Rodogune; ea nu-și poate satisface ambiția, nu-i poate face instrumentele ei; aceiași ființă, îi ese în cale, veșnică dușmană. Văzându-și dar speranțele înșelate și interesele pierdute, ia hotărârea fermă, să-și cmoare atât copiii cât și pe Rodogune. — Caracterul ei e ascedent, căci pe când la început a omorât pe Nicanor într'un acces de furie după cum singură spune:

Semblable à ces vœux dans l'orage formés
Qu'efface un prompt oubli quand les flots
sont calmes

(Asemenea dorinței, în vreme de furtună,
Ce repede se uită când valurile-s calme)

la sfârșit judecă și hotărăște cu indiferență moartea copiilor săi. În actul al IV-lea printr'o supremă străngere, caută să-și câștige din nou puterea pierdută, să strice frățeasca dragoste dintre Antiochus și Seleucus, despărțindu-i prin gelozie. În sfârșit în actul al V-lea furia cu care caută să se desvinovățească merge crescând insultând când pe unul când pe cel-lalt fiu al său după bănuiala împrejurărilor. Corneille a voit să zugrăvească un caracter, — și de oare ce, caracterul este o dispoziție naturală a sufletului, el se va manifesta mai bine în contact cu realitatea; de aceea dramaturgul ne va înfățișa pe Cleopatra întâmpinând la fiecare pas o rezistență pe care va căuta s'o învingă; iar la sfârșit, când voința ei nu mai poate lucra înainte, ea își deslăn-

— „Ca pregătire pentru această ascultare — scrie „Libertatea“, — căpitanul de poliție Baksay dela Orăștie, e într'o zi la Beriu, într'alta la Șibot, în alta aiurea, adunând la stăru pe unii alții, pe cari îi muștrăluște ce să spună...

Vom urmări ascultarea și vom arăta pe fiecare în ce chip a răspuns, — ca să-l știe tot satul de a fost măcar aci, în fața judecării, cinstit ori mișel“.

Ministrul României la Berna. Din București ni-se telegrafiază că dl *Nicolae Cantacuzino*, secretar general al ministerului de externe, a fost numit ministru plenipotențiar al României pe lângă republica Svițerei.

Umbră lui Bánffy.

Prigonită de blestemul atâtor victime ale ferocității ei, umbra lui Bánffy a fost izgonită de pe malurile Styxului și dărzul luntraș al valurilor morții n'a voit s'o treacă în Infern. Ea rătăcește acum și va rătăci încă multă vreme fără repaus în lumea de păcate a cărei incarnațiune a fost. Umbra lui Bánffy se așterne acum zilnic pe paginile ziarelor șovine și chinuie de priveliștea păcatelor ce-a sădit, în viață, ea trebuie să le ispășească în sbuciumări și remușcări fără îndurare.

„Budapesti Hirlap“ în numărul său de ieri are inspirația nenorocită să-i ofere întreagă priveliștea aceasta și să o preamărească ca pe oglinda unei activități prodigioase, fără să bănuiască torturile ce umbra descătușată de humă trebuie să le îndure văzând-o de-acolo unde dreptatea și adevărul etern stăpânesc. Bánffy — spune B. H. — a fost cel mai fanatic ungar, discipolul cel mai ilustru al lui Coloman Tisza. El a înființat faimosul ca-

tuie toată ura, blestemând în ultima-i elipă copiii. Ca să înțelegem mai bine, n'avem decât să urmărim monoloagele Cleopatrei, și vom vedea din ele, nu expresia unui suflet neliniștit, din ce în ce mai sbuciumat, mai rătăcit, împins inconștient spre acțiune cum e sufletul lui Machbeth din Shakespeare, unde instinctele triumfă, asupra reflecției și durerii îl face să-și piardă echilibrul, — ci ea vorbește de moartea bărbatului și a copiilor, fără nici o părere de rău, cu cel mai mare sânge rece; e fără conștiință morală.

Rodogune, e generoasă și blândă. Ea însă a suferit prea mult, și acest trecut de experiențe dureroase, i-a clarificat cunoștința despre sufletul oamenilor, și mai ales al Cleopatrei, dela care a avut atât de mult de întâmpinat; de aceea se ferește de ea și e o veșnică opoziție între oarba încredere a Laonicei care nu cunoaște pe Cleopatra, și disprețul bănuitor al Rodogunei.

În actul al III-lea când Laonice vine să spună planurile Cleopatrei, Rodogune desnădăjduită de atâtea piedici ce i-se opun sufletului ei iubitor, rănită în amorul propriu de regină și în mândria-i de femeie, amenințată în propria-i viață, — ia singura hotărâre pe care i-o poruncește o astrel de împrejurare, — răsbunarea logodnicului care murise pentru dânsa; nu trebuie să uităm că sânt unele acțiuni care nu caracterizează omul în genere, ci timpul și împrejurările în care se petrec, că sântem în Asia, într'o vreme zugrăvită de istorie ca una din cele mai sângeroase, și

binet negru. El a zdrobit lupta politică a națiunilor nemaghiare și cu deosebire pe cea a Românilor. El a înăbușit agitația noastră memorandistă. El a creiat legea despre ungurizarea numelor de localități. El a făcut cele mai nelegiuite alegeri parlamentare. El a fost spaima Românilor, gogorița care îngrozea până și pe copii. El a încălcat domeniul de drepturi ale Croaților. Și el, toată viața lui, a fost călăuzit de singurul gând de-a violența, de-a ultragia și de-a umili drepturile și mândria compatrioților săi de altă limbă. Nimenea ca el n'a înțeles să facă e politică atât de intolerantă, să strivească c'o mână de fier orice tendințe de înaintare în drepturi, bunăstare și cultură a națiunilor nemaghiare. Și nimenea n'a fost o individualitate mai simetrică șovină decum a fost el, precum nimenea n'a fost un ostaș mai pornit al acelei mironenii care se chiamă ideea de stat național-maghiar și care plutește și va pluti veșnic în apele morții ale politice ungurești.

Și umbra lui Bánffy văzând, de-colo unde ochiul sufletesc e luminat de raza veșnicului adevăr, oglinda aceasta a păcatelor sale fanatice, oarbe și zadarnice, ea se va cutremura înfiorată de groaznică rătăcire în care a fost în viață. Va înțelege că drumul pe care stăruia, nu era drumul prosperării naționale, ci *drumul morții naționale*. Va înțelege că ținta lui a fost o țintă nebună și că orice silințe de-a atinge această țintă sapă numai la adâncirea unui groaznic abiz care este abizul urei neamurilor prigonite. Și va înțelege, mai presus de toate, că legea nemiloasă a sorții împinge c'o mână sigură toate acele alcătuirii șubrede ce se chiamă supremație, cultură ungurească, etc. etc. — spre fundul acestui abiz cutropitor.

unde răsunarea era o urmare firească a crimei de mai înainte.

Corneille arată în cele trei scene din actul al III-lea toată lupta ei sufletească până să ajungă la hotărârea răsunării. — La început judecă, deliberează, cere sprijinul Laonice, lui Oronte; rămasă singură își reamintește trecutul și cere să o lumineze, să o îndrepteze, și transformarea care se face în ea e de neînțeles. — Propune celor doi frați să omoare pe Cleopatra; dar după această propunere, câtă remușcare o cuprinde, câtă groază că vreunul din casă a putut să o asculte. Ce diferență între felul ei de a îmboldi la crimă și felul Cleopatrei! E aceeași diferență ca între sufletele lor.

Pe când Cleopatra e turbată de mânie că nu-și poate îndeplini gândul, Rodogune e fericită când vede că prinții nu o ascultă, și chiar ea mărturisește lui Antiochus că l'ar fi urât dacă ar fi ascultat-o; cererea ei putea fi dreaptă, dar refuzul lui e tot atât de drept, iar dreptatea primită din mâna lui ar fi fost o crimă.

Caracterul Rodogunei, ca al întregii piese e ascendent. — La început bănuiala, pe urmă luptă sufletească, rezistențele succesive, ezitarea, imboldul crimei, păreri de rău, în sfârșit energia cu care se desvinovățește în

Testamentul politic al lui Bánffy.

În numărul de azi, Sâmbătă, al ziarului vienez „Reichspost” va apare un articol sensation din peana directorului ziarului Dr. Funder. Articolul conține testamentul politic al baronului Bánffy. Testamentul l'a primit dl Funder chiar dela Bánffy, cu destinația să fie publicat îndată după moartea lui. Nu cunoaștem încă comentariul de care va fi însoțit din partea ziarului acest testament, suntem însă siguri că va combate ereziile politice cuprinse în el.

De altfel în testament baronul Bánffy se adresează opiniei politice din Austria, pe care o conjură să recunoască poporul unguresc din Ungaria drept singura garanție solidă pentru existență a însăși monarhiei. Bánffy spune în testament că salvarea maghiarizmului o va aduce votul universal. Votul universal va trebui înfăptuit de către rege fără parlament, după ce parlamentul actual nu e pornit să-l facă. Actualul parlament e parlamentul oligarhiei, a factorului deci care a zădărnicit o apropiere sinceră între rege și „națiune”.

Bánffy lasă apoi cu limbă de moarte și dorința ca „naționalitățile” să fie împăciuite cu ajutorul unei *administratii centralizate*. Centralizată administrația Ungurii nu trebuie să se mai teamă de naționalități.

Vedem că baronul Bánffy a rămas fidel până'n cea din urmă clipă a vieții sale ideilor de cari a fost robit în viață.

Situația politică.

— *Lupta pentru votul universal. Proiectele militare.* —

Campania pentru votul universal se întetește mereu. Adunările publice organizate de iuștiști și socialiști găsesc un răsunet tot mai viu și în parlament. Iuștiștii sânt hotărâți să ducă, lupta mai ales în cameră, până 'n pânzele albe, iar socialiștii se vor îngriji la rândul lor ca ciocnirile din ca-

ultimul act, acuzând și ea la rândul ei pe Cleopatra.

Rodogune ne pare unul din caracterele cele mai adâncite ale pieselor lui Corneille, și care se asemăna cu caracterul Chimenei din *Cidul*.

Pe când încelelalte piese, Corneille n'a zugrăvit nici odată un sentiment compus din două sentimente contrarii din a căror luptă să se nască neliniștea, nesiguranța în fața datoriei, șovăirea voinței pentru unul din cele două sentimente, ci a zugrăvit forța și voința eroului care dela început până la sfârșit merge spre scop fără șovăire; așa în Horace Polyucte; (chiar Cinna la început urește pe August, iar în urmă îl iubește fără ca aceasta trecere să se fi făcut cu vre-o luptă sufletească, căci patima lor e un principiu, o idee, cum e și patima Cleopatrei); în Rodogune și Chimene din potrivă vedem ciocnindu-se sentimente contrarii. — De câte ori Chimene voește să-și răsbune pe Rodrigue, dragostea pentru el o reține, tot așa și Rodogune când vrea să-și răsbune pe Cleopatra, dragostea pentru Antiochus o oprește, de aci șovăirea, lupta între ceea ce *trebuia și ceea ce voia* să săvârșască, — și inconștientul irezistibil care-i poruncește o altă cale.

Sufletele celor doi frați legați între ei prin

meră să se repercuteze cât mai puternic nu numai în capitală ci și în țara întreagă.

Aseară au avut loc în Budapesta adunări socialiste în toate cartierile și ostașii lui Marx au luat hotărâri însuflețite pentru o luptă neîmpăctă, dată cu suma mijloacelor de propagandă. În curând adunări la fel se vor organiza în toate orașele din țară și aliații își vor da toate silințele pentru ca curentul votului universal să ajungă stăpânitor în politică.

În cameră ce-a dintâi ciocnire mai aprinsă se va da la discuția proiectelor militare. Iuștiștii par a fi favorizați de-un noroc neașteptat, după ce aderenții lui Kossuth-Apponyi au hotărât și ei să ducă o luptă serioasă împotriva proiectelor. Partidul lui Kossuth va organiza chiar cursuri speciale în acest scop, pentru o mai bună orientare a singuraticilor deputați și va încerca să opereze unitar cu celelalte partide din opoziție.

Dar svonul atâtor pregătiri stăruitoare e numai muzica unui viitor, din punct de vedere al politice militante destul de îndepărtat încă, după discuția proiectelor militare va întârzia până către mijlocul lunii Iulie. Discuția bugetară mai făgăduiește încă vre-o câteva săptămâni de »activitate constituțională« ; iar proiectul despre »apropriațiune«, care va trebui să urmeze îndată după buget, va reclama fără îndoială și el vre-o câteva săptămâni din »vre-me-a țării«. Mai e apoi proiectul de indemnitate, acesta însă — după cum asigură ziarele opoziției — va fi votat într'o singură ședință, pentru că »părinții patriei« vor să producă în fața țării aparența unei atitudini serioase.

În decursul celor vre-o două luni cât mai reclamă proiectul bugetar și cel despre apropiatiune, nu e deci cu neputință ca spiritul rășboinic al opoziției să se mai potolească, dacă nu în tabăra lui Justh, în cea a lui Kossuth și Apponyi — după

o așa de ideală prietenie încât la început semănau ca două lacrimi izvorite din aceeași durere, devin prin contactul cu realitatea din ce în ce mai deosebite.

Seleucus care iubea pe Rodogune cu mai multă patimă, — când aude propunerea ei și a Cleopatrei, se deslipește de amândouă des-nădăjduit; Antiochus care avea pentru Rodogune o patimă mai puțin înflăcărată dar mai adâncă, luptă împotriva dorințelor ei făcând-o să înțeleagă că rășbunarea ce i-o cere ea, atrage după sine pierderea amândoror.

În act. V avem desăvârșirea caracterului lui Antiochus în scena când neștiind pe cine să bănuiască de crimă vrea să se sinucidă. Laonice are un caracter onest, cam incoherent; aci e cu Cleopatra, aci cu Rodogune, — fără ca să fie cu totul devotată uneia. — Ea ajută numai să clarifice și să înainteze acțiunea.

Ceeace admirăm în desfășurarea acestei drame e contrastul între ura de moarte dintre Rodogune și Cleopatra, și legătura strânsă, dragostea ideală dintre Antiochus și Seleucus, acelaș contrast ca între virtute și viciu, între ideal și realitate.

Corneille spune în „examenul” său asupra Rodogunei că e piesa care-i place mai mult, pentru că e mai originală. În adevăr, subiectul așa cum ni-l relatează istoria, e mult mai

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, — — de primul rang. — — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

toate semnele. Conteul Khuen-Héderváry, care s'a dovedit un prea iscusit psiholog politic va găsi antidotul potrivit pentruca să-i tempereze pe reacționarii 48-iști. S'a văzut și până acuma de repeți-ori că între aderenții lui Kossuth și manechinii guvernului teama de orice curent democratic a putut să stabilească o dulce armonie de principii.

Cu toate acestea lupta ce se va da împotriva proiectelor militare va fi una din cele mai aprige din câte s'au dat în camera ungară, dată fiind forța elementară a necesității votului universal, forță care se va alia cu toți luptătorii sinceri ai democratizării Ungariei.

Proiectele militare vor avea o soartă tot atât de puțin trandafirică și în parlamentul Austriei. Ziarele creștin-sociale, în special «Reichspost» agită cu multă stăruință primejdia ce se ascunde în aceste proiecte. Și opinia publică a Austriei pare azi mai convinsă de primejdia ce amenință, grație slăbiciunii guvernului Bienerth, unitatea monarhiei. Toate partidele fac pregătiri ca să zădărnicească adoptarea proiectelor și noi mai avem încă o palidă speranță, că aceea ce n'a putut să împiedice slăbiciunea națiunilor nemaghiare din Ungaria să izbutască a o îndepărta conștiința politică a Austriei, redeşeptată în clipa supremă.

Regele Carol și veteranii din Dobrogea.

Maiestatea Sa Regele Carol al României a adresat d-lui Petre P. Carp, președintele consiliului de miniștri și ministru al finanțelor, următoarea scrisoare:

Scumpul Meu președinte al Consiliului,

Intorcându-Mă din frumoasa călătorie pe Dunăre și la Constanța, în care M'am putut convinge de însemnatele lucrări desăvârșite pentru propășirea comerțului nostru dunărean și maritim, cu deosebită plăcere (în a vă arăta mulțumirea Mea, a Reginei și a Familiei Mele.

simplu și mai rațional. Cleopatra omoară pe bărbatul ei în momentul în care credea că va fi omorâtă; această crimă care era un act de apărare, aduce după sine o altă crimă, cu acelaș caracter, — moartea primului copil al lui Nicanor pe care îl bănuia că vrea să răzune pe tatăl lui. Al treilea asasinat era să fie săvârșit tot din cauza fricii că va fi omorât, dar Seleucus care avea și el această frică, îi ia înainte.

Corneille ar fi putut face o piesă adâncă și tragică dacă ar fi urmărit în sufletul personajilor sentimentul oribil dar omenesc; frica de asasinat. Corneille însă schimbă subiectul pentru a căuta efecte dramatice în complicații contrazicătoare; face pe doi frații gemeni să iubească pe Rodogune, etc., atâtea „coups de théâtre” care micșorează valoarea piesei.

Apoi această Cleopatră e mai mult o schemă abstractă personificând ura fără slăbiciune, fără iertare, a cărei patimă e monotona, rece și calculată: ea nu este impulsia vie, inconștientă, neînfrântă; nu e o rătăcire dusă de forțele oarbe ale unui suflet sălbatec și exaltat; ea e un tip intelectual care își are în rațiune, în calcul, tot resortul acțiunii; ea nu regretă nimic fiindcă e *idee nu instinct*. Dacă însă Corneille n'ar fi ajuns prin zugrăvirea Cleopatrei la un tip abstract care să generalizeze o anumită idee, atunci figura ei ar fi fost mai reușită, căci Cleopatra ne-ar fi apărut ca o ființă formată în mod fatal într'un mediu despot și sângeros.

Cu toate acestea e singura piesă în care se

Foarte mișcați am fost de primirea așa de călduroasă ce am întâmpinat în tot cursul acestei călătorii, care Mi-a dat prilejul a Mă pătrunde și mai bine de nevoile locuitorilor acestei regiuni.

Printre număratoarele petițiuni ce Mi-s'au înmănat, acele ale sătenilor și cu deosebire ale veteranilor războiului pentru neatarnare, Mi au învederat că mai ales față de acești dln urmă, administrația ar fi putut da o urmare mai grabnică legitimei lor plângeri.

În alăturare, vă remit un număr de 177 petiții ale acestor veterani, cu rugămintea călduroasă de a le cerceta cât mai conștient și a căuta, pe cât va fi cu putință noastră, mijloace de satisfacere, spre a arăta astfel recunoștința Patriei către acei cari au luptat voiniceste pentru dobândirea neatarnării.

Deplin încredințat că împărtășiți aceste sentimente, vă reînnoesc, scumpul Meu Președinte al Consiliului, asigurarea afecțiunii Mele.

Carol.

București, 10 Mai 1911.

Broșura d-lui Vaida.

— Ce spune „Libertatea” —

«Mangra, Tisza și »Tribuna« este titlul unei broșuri de 128 pagini scrisă de dl deputat Dr. Alex. Vaida Voevod, în contra »Tribunei« dela Arad, prin care se nizuiește a arăta, că Mangra și politica sa, ar fi și doar acum în oarecare apropiere de ziarul »Tribuna« prin unele din persoanele ce stau la conducerea numitului ziar.

Bine înțeles »Tribuna« protestează cu o indignare mare contra noului atac *ce-i vine ca din senin și pe neașteptate* dela o mână atât de tare ca a dlui deputat Vaida.

Credem că broșura nu mult mai drege, nici nu mai strică din stările de groaznice răsturnări sufletești și de pustiiri jainice ce s'au înstăpânit pe cele mai bune inimi românești pe urma hărțuirii foarte lipsite de tact și de bună chibzuială superioară ce s'a dat între militanții comitetului național și grupa de politici și scriitori din jurul »Tribunei«. Broșura nici nu mai aduce material nou în discuție, — doar că face slujba pe care o faci aruncând încă o oală de oleu pe un foc ce era în apunere! Și câtă lipsă era de apunerea

mai vede ici și colo sclipind geniul lui Corneille din vremile lui bune. Celelate ale lui, ca Theodore, Heraclius, sunt o succesiune de efecte și complicații căutate, fără ca să găsești un caracter o situație, firească.

În Andromède, — legendă greacă, în *Theodora*, creștina martirizată — cu atâtea peripecții imposibile — în Heraclius, confuziunea unui tată care moare fără a afla cine a fost copilul și cine dușmanul lui; confuzia unei prințese care nu poate ști cine e fratele și cine iubitul ei, — atâtea efecte și situații false! sentimentele și acțiunea numai sunt gradate. — Toată piesa deși se desfășoară în timp, e descriptivă, statică, înfățișând numai *un moment*. Așa Pulcheria dela început și până la sfârșit asvarle blestemele sale asupra lui Phocas dela început și până la sfârșit își caută copilul; în astfel de situație nu mai e posibil o analiză psihologică a unui caracter; ele nu sunt de cât piese de intrigă cu situații sensaționale care nu te pot impresiona de cât prin o curiozitate atârțătoare făcându-te să aștepti cu nerăbdare incidentul care va descurca totul.

Mijloacele la cari recurge un mare autor, când seva inspirației lui a secat, ne luminează și mai mult procesele autorilor de duzină, cari sunt numai meșteri, dar n'au avut și nu vor avea nici odată talent. Și aceasta nu numai în dramă dar și în poezie, și în roman sau în novelă.

Când schema unei opere de artă a isvorit din inspirație pură, e de obicei foarte simplă în *tratare*, complexitatea ei sufletească nu

lui, chiar acum când voim iar să ne războim și cu — adevărații dușmani!

Chiar și ziarul »Drapelul«, un strașnic combatant contra »Tribunei«, își încheie notița cu care vestește ieșirea de sub tipar a broșurei dlui Vaida, zicând:

»Să nădăjdum, că elucidând această broșură chestia, va înceta războiul ziaristic care amărește atât de mult publicul cetitor cinstit!«

Putem nădăjdui? Bine ar fi. Dar noi nici această nădejde n'o mai avem. Căci contrarii »Tribunei« spun că nu se stămpără până nu o vor nimici. Iar fiindcă așa ceva merge greu de tot, putem nădăjdui că greșoasa harță să se întinză ani de zile! Și fiecare parte să se aleagă zi de zi cu țrane noi și cu cununa de laudă ce li-o pusese munca națională trecută, pe cap și unora și altora, tot mai zdrăntuită, tot mai săracă!...

Scrisori din București.

Conferința d-lui Dr. Istrati la Academia Română. — Urme dela vechii Voevozi Macedo-români.

București, 26 Mai n.

După cum se știe, în sărbătorile Paștilor un grup de profesori și bărbați de știință din țară au făcut o excursiune în Macedonia sub conducerea d-lui Dr. Istrati. Escursionistii s'au întors cu cele mai frumoase impresii dela frații Aromâni. În ședința de ieri a Academiei Române, d. Dr. Istrate a făcut o interesantă comunicare asupra celor văzute la frații dela Pind.

Vorbind despre cărturarii din Regat, cari au vizitat în decursul anilor țara vitejilor celnici, amintește pe Dimitrie Bolintineanu, care pe la 1865 a fost în Macedonia. Acesta n'a scris însă nimica despre referințele etnografice de acolo. Ne a lăsat o singură bucată literară cu subiect luat din viața Aromânilor.

Călătorii în Macedonia au mai făcut Radu Pătărlăgeanu, Ion Nenițescu, Teodor Burada, Burghelca, Erbiceanu, Metropolitul Ohenadie și actualul Metropolit Primat. Toți aceștia au dat interesante lămuriri asupra poporului aromân și a jnurilor locuite de el. Conferențiarul amintește cu laudă studiul apărut în limba germană al d-lui Victor Lazar, trece apoi la povestirea celor văzute în recenta călătorie.

rezidă în complexitatea mijloacelor tehnice ci în topirea elementelor osebite ale simțirii creatoare, asemeni topirii celor 7 culori ale curcubeului ascunse în lumina solară.

Și sufletul autorului care nu poate topi în el însuși și reda în mod unitar elementele complexe ale unui sentiment din care a sbucnit opera de artă, ne dă numai sfărșimăturile incoherente ale unei lumi văzute printr'un ciudat ochi multiplu; e o *diplopie* artistică, o *maladie* a inspirației.

Și atunci pentru a masca sărăcia nativă a inspirației, poetul va grămădi nuanțele, dramaturgul va înmulți sforile, pictorul va forța nuanța culorilor etc. doar, doar, prin impresia noutății de tehnică va smulge atenția care ar trebui să fie fixată numai prin noutatea inspirației unui suflet *nou* și *viguros* în fața frumosului.

Dr. Traian Gergutia

specialist în morburile femelești, fost asistent la clinica de femei din Timișoara și la clinica de femei »Charité« din Berlin,

și-a reînceput iarăși praxa medicală în Băile Buziaș (Buziásfürdő).

Excursioniștii din Regat au mers pe Dunăre până la Belgrad, admirând frumusețile celor două țărâni de-a lungul cărora sunt numai sate românești. Din cele văzute în Sârbia, și-a format convingerea că un pod nou construit peste Dunăre la Gruia, ar aduce imense servicii comerțului românesc.

Cultura strămoșilor este foarte dezvoltată la Sârbi. Muzeul din Belgrad este foarte bogat și cât se poate de bine îngrijit.

Între alte obiecte din vechime, excursioniștii au admirat două vechi steaguri românești, păstrate acolo, în muzeul străin. Pe unul este scris cu litere cirilice Io Mihail Voevod, deci un steag al marelui Mihai Viteazul. Este deci unul dintre puținele steaguri păstrate de la cel mai viteaz între domnii români din trecut. Academia ar trebui să se intereseze cum au ajuns la Belgrad acele steaguri? În urma unei înfrângerii, sau a unei biruințe a oștii române? Sau au ajuns acolo de la vre-un boer, care s'ar fi refugiat de groaza tiraniei unor domnitori răi, cari au urmat după Mihai?

Dela Belgrad excursioniștii au trecut la Ochrida, unde se hirotoniseau vechii episcopi ai Românilor. În această localitate sunt câteva hrisoave vechi, păstrate pe la biserici, cari ar trebui cercetate și cari probabil conțin lucruri de valoare cu privire la istoria noastră națională.

Solul Macedoniei este muntos. Drumul parcurs de excursioniștii noștri a fost odinioară teatrul unor lupte cu mari urmări în istoria popoarelor balcanice. Poporul aromân este un popor muncitor. Se ocupă mai mult cu negoțul, celace a făcut ca sub raportul proprietății bulgarii să-i întreacă pe aromâni. Tot acestei cauze este de a se atribui faptul că o mulțime de aromâni au emigrat și emigrează încă. Mulți dintre cei plecați au interpretări rentabile în diferite țări, Franța, Italia, Austria și în unele state din America.

Ca ceva important pentru evenimentele, de cari sunt animați frații dela Pind, conferențiarul amintește că în fiecare casă se găsesc portretele suveranilor români și ale principilor moștenitori. Iar colorile naționale se văpșesc chiar și pe ouăle de Paști.

În ce privește situația politică a Aromânilor, privirile lor sunt îndreptate spre România și Turcia modernă. Dela aceste două state își așteaptă mântuirea. D. Dr. Istrate povestește o scenă plină de duioșie. Pe când excursioniștii coborau dela munte spre Perlepe, în cale au întâlnit un păstor fărșerot, care i-a întâmpinat cu cuvintele:

— Îngrijiiți și de noi, căci altfel suntem pierduți cu totul!

Prima școală românească în Macedonia a fost înființată la 1865 de Dimitrie Atanasescu. Analabeții sunt în număr relativ mic. Căci acei Aromâni, cari n'au învățat școală românească, au învățat grecească sau bulgărească.

Macedonenii, aceia cari se ocupă cu agricultura, sunt plugari iscușiți. Ei au o răbdare și o stăruință uimitoare, când este vorba de a face productiv ori ce sol. Oamenii de-o rară putere de inteligență, ei se disting între toate neamurile, cari locuiesc aceste ținuturi. În timpul din urmă din mijlocul lor au eșit oameni ca d. Pericle Papahagi, menit să reprezinte Macedonia în Academia Română, apoi profesorul Murnu, botanistul Dimonie, care a studiat flora Macedoniei și ale cărui studii sunt atât de apreciate de învățații străini.

Cum cultura străină i-a smuls pe mulți din mijlocul neamului lor, cei mai de seamă scriitori ai literaturii neogrece sunt de origine aromâni. În istoria Bulgariei și a Serbiei întâlnim atâtea nume de eroi români, cari au luptat pentru libertatea acestor două state. Dar aceia, cari amintă mai mult pe Români cu desnaționalizarea sunt Grecii, cari prin ajutorul școlii și al bise-

ricii au reușit să infiltreze în sufletele multora dintre aromâni sentimente grecești. Așa numiții grecomani sunt victimele culturii străine. Ei sunt astăzi cei mai aprigi propagandiști ai elenismului și dușmanii fraților lor.

La exemplul acesta ar trebui să se gândească lumea și la noi în Ardeal, unde se declară trădător aceia, cari luptă pentru întărirea culturii naționale. Înstrăinat prin cultură, să nu ne prindă mirarea dacă mulți cari azi fac pe grozavi, mâne vor face propaganda ideilor străine.

Pentru ridicarea Aromânilor, este nevoie să se rezolve cât mai iute chestia bisericii lor naționale. Episcopatul românesc trebuie înființat cu voia sau fără voia patriarhului din Constantinopol. Un proverb aromânesc zice: Soarele răsare și fără să cânte cocoșul. Deci lumina se poate revărsa la frații macedoneni și fără cântecul de înviere al patriarhului.

Glas de român în Cameră.

În ședința de azi a Camerei și-a ridicat glasul împotriva bugetului ministerului de culte deputatul dela Baia-de-Criș *Vasile Damian*, pentru a arăta parțialitatea cu care procedează toate guvernele ungurești față de școlile naționalităților.

Pentru a-i răspunde, a luat cuvântul fostul ministru de culte — de tristă memorie — Apponyi care, apărându-și legea școlară, a făcut declarația cinică că *la o lege lucrul principal e ca ea să fie socotită ca bună de către națiunea ungurească!* Adică nu dreptatea trebuie să fie izvorul legilor, ci interesele „națiunii“.

Asupra ședinței vom mai reveni. Azi dăm următorul raport telefonic:

Se știa încă de ieri că azi are să vorbească la bugetul ministerului cultelor, părintele deputat *V. Damian*. Prin urmare se prevedea — după vechiul tipic — o totală lipsă de interes față de începutul ședinței. Cu toate acestea la orele 10:20 vice-președintele *Návay* a putut deschide ședința, fiind prezenți vr' o 60 de deputați.

Dintre reprezentanții noștri lipsiau trei, — fiind de față numai cei interesați direct pentru ziua de azi: *Dr. Șt. C. Pop* și *V. Damian*. Între trădătorii veșnici guvernamentali se vedea dodoloțul *Șeghescu*, întinzându-și gura larg a zâmbet, purtându-și chipul patrat pela gazetarii unguri coroiți, sau grăbind — chemat de-un gest — la colegul său cel tot atât de celebru în *herostratism*: la *Mangra*.

Ci-că va vorbi și contele Apponyi — deci galeriile se umplură repede. Români sânt puțini: e timpul colocviilor și al subscrierii *indexelor*. În schimb sosesc ungurii ardeleni, cari au luat parte la înmormântarea lui *Bánffy*. E bine să audă și ei cuvintele unui român în cameră, ca să fie obișnuiți a asculta apoi — acasă — cu mai multă răbdare pe membrii români ai congregațiilor județene.

Președintele cetește actele sosite, cere împuternicirea camerei pentru a lua dispoziții relativ la alegerea unui deputat în locul lui

Bánffy, mai torăie ceva, și deodată răsună vocea mânioasă a dlui *Dr. Ștefan D. Pop*:

— Onorată cameră!

Ce-i asta? Alesul Siriei, înainte de a intra în ordinea de zi, muștră pe guvernantul Szülő Géza, pentru o întrerupere obraznică. S'a întâmplat adecă următorul lucru: *Dr. Șt. C. Pop*, în cuvântarea sa la bugetul ministerului agriculturii, a înfierat volnicile și ilegalitățile ce săvârșesc subprefecții, mai ales în părțile muntene. Atunci a întrerupt Szülő, strigând:

— Nu calomnia corpul funcționarilor statului!

Dl *Pop* prezintă acum dovezile, respinge cu indignare epitetul de „calomniator“, și pretinde ca, în viitor, să nu mai fie bănuți vorbitorii naționaliști.

Szülő însă — de ce-i el patriot? — răspunde: iredenții români au două scopuri. Unul: să discrediteze, în ochii țărănimii, pe slujbașii unguri, — celalalt: să strice bunul nume al țării în streinătate.

Dl *Dr. Șt. C. Pop* respinge și noile învinuiri — tot atât de nedrepte, ca și cele de mai înainte, — dar mai păcătoase, fiindcă vin din partea unui recidivist. La sfârșitul acestui duel oratoric, i-a strigat dlui *Pop* deputatul *Heinrich Béla*:

— *Sanda mézáros!* (Măcelar sașiu, chior — adecă: om care una spune și alta gândeste).

Curând după aceea începe părintele *Damian*. Rar, liniștit, după câteva fraze generale trece la amănunte, arătând cu cifre o parte mare a nedreptăților pe cari le aduce împotriva noastră și bugetul acesta. După câteva date statistice și după câteva fapte, urmează morala: precepte culturale, pe cari ministrul cultelor n'ar trebui să le scape din vedere.

Cuvântarea părintelui *Damian* a durat până la 12 și un sfert.

După dl *Damian* a luat cuvântul sasul *Rudolf Brantsch*, care constată că starea școlilor noastre populare în multe privințe e foarte tristă. Oratorul încheie cu declarația că — primește bugetul.

După pauză a luat cuvântul contele *Apponyi*, care polemizează cu dl *Damian* declarând că nu admite că în școlile populare instrucția nu se poate face decât în limba maternă a elevilor! Recunoaște, însă, că e bine dacă învățătorii cunosc limba maternă a elevilor. Câtă vreme a fost ministru, n'a îngăduit ca la vre-o școală nemaghiară să fie numit învățător care să nu cunoască limba maternă a elevilor.

Dl *Damian* a spus că legea mea școlară e o lege nenorocită. Declarația asta nu mă emoționează pentru că lucrul de căpetenie e ca națiunea maghiară să socotiască legea aceasta ca bună!

În cea ce privește ministerul cultelor, toate partidele ungurești, de orice nuanță ar fi ele, trebuie să aibă aceleași vederi.

Apponyi a terminat făcând apologia literaturii, culturii și artei maghiare.

La sfârșitul ședinței *Barcsay Andor* a interpelat în chestia suspendării vicișpanului comitatului Hunedorii.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Szókely și Róti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

Inmormântarea lui C. I. Stoicescu.

București, 13/26 Mai.

Joi la orele 2 după amiază s'a făcut înmormântarea lui C. I. Stoicescu.

La locuința defunctului din strada Batiște, No. 6, numeroase persoane s'au înscris în registre și a lăsat cărți de condoleanță înduratei familiei.

Slujba religioasă a fost oficiată de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat și P. S. S. Episcopul Buzăului, înconjurați de un cler numeros.

După terminarea serviciului divin, Ion Brătianu a ținut următoarea cuvântare:

„In numele partidului Național-Liberal exprim adâncă noastră durere la mormântul lui C. I. Stoicescu care, în timp de 30 ani i-a închinat inteligența talentul și energia sa. Intrat în luptele politice după proclamarea Regatului în marea epocă de reorganizare internă a statului nostru el se distinse repede în viața parlamentară prin sinceritatea și neșovăirea convingerilor sale, dobândind astfel repede un loc în rândurile dintâi ale tineretului de atunci.

Munca și inteligența sa îi asigură în curând un loc de fruntaș în staturile noastre.

Vrednic și neobosit atât când răspunderile de guvern i-se impuneau, cât și în luptele de opoziție, el era iubit și stimat de colegii săi cari găseau totdeauna în el un tovarăș plin de avânt și de devotament pentru munca comună.

Stoicescu lasă un gol mare în partidul nostru care avea nevoie de capitalul experienței sale, de talentul cuvântului său, de energia acțiunii sale.

Cu durerea adâncă ce ne-o lasă pierderea sa, îi păstrăm cu recunoștință, neștearsă amintirea roadelor bogate ale activității sale.

Fie ca în durerea obștească să aștepte o mângâiere jalnică sa soție și scumpul său frate.

Iar fiii săi să aștepte în numele ce le lasă Stoicescu un sprijin și un îndemn pentru întreaga luptă a vieții.

Dl P. S. Radianu a vorbit în numele societății centrale agricole.

După ce a făcut o lungă biografie a decedatului, d-sa a insistat îndeosebi asupra activității ce a desfășurat în domeniul agriculturii ca ministru de domenii și ca președinte al societății centrale agricole.

În aceste calități a făcut adevărate acte de bun administrator dând agriculturii o mare dezvoltare.

Ca președinte al soc. centrale agricole, a dat acestei societăți o impulsie din cele mai mari.

A terminat exprimând regretul pentru moartea înainte de vreme și că amintirea va fi veșnică între toți agricultorii noștri.

După aceste cuvântări, sicriul cu corpul neînsuflețit al regretatului fost ministru, a fost ridicat de pe catafalca și depus pe carul funebru în sunetele marșului funebru cântat de muzica militară.

În fața carului funebru a vorbit dl Colonel Handoca din Ploești, în numele bătrânilor liberali din Prahova. D-sa a relevat meritele lui C. I. Stoicescu, amintind de cuvintele măgulitoare ale lui I. C. Brătianu când Prahovenii l-au trimis în 1883 pentru prima oară pe Stoicescu în parlament.

Increderea pe care marele Brătianu a pus-o în tânărul Stoicescu a fost pe deplin răsplătită. El a ajuns în curând, mulțumită inteligenței și muncii lui, la situațiuni înalte, aducând mari servicii statului.

Ca membru al partidului național-liberal, Stoicescu a fost cel mai statornic al principilor acestui partid până la sfârșitul vieții sale.

El și-a sacrificat viața pentru ca să dea viață partidului liberal.

După ce, în numele bătrânilor liberali din Prahova a depus o lacrimă pe cosciug, dl Handoca a terminat spunând că dacă generațiile actuale n'au fost recunoscătoare cel pu-

țin generațiile viitoare să fie animate de acest nobil simțământ.

Terminându-se discursurile carul funebru s'a pus în mișcare.

Cortegiul era deschis de doi călăreți, după care urmau numeroase coroane purtate pe brațe; apoi un car încărcat cu coroane, decorațiile defunctului, preoți și corul funebru pierdut într'un noian de flori.

În urma carului se afla cei doi fii ai defunctului, fratele său, membrii familiei mai mulți conservatori prahoveni și întreaga asistență.

Onorurile militare erau date de un batalion de infanterie, o baterie de artilerie și un escadron de cavalerie, cu muzică și drapel, toate depuse sub comanda domnului colonel Mihail.

Cortegiul funebru a parcurs din strada Batiștei, strada I. C. Brătianu, b-dul Academiei, calea Victoriei, Carol. În fața Palatului de Justiție, s'a oprit și dl D. Comșa, membru al baroului, a ținut o cuvântare punând în relief meritele necontestate ca avocat ale defunctului, arătând pierderea grea pe care o încercă baroul prin pierderea lui C. I. Stoicescu, care l'a ilustrat ani de-arândul.

Cortegiul funebru a parcurs apoi strada Șerban-Vodă până la cimitirul Bellu, unde la orele 5 s'a făcut înhumarea în cavoul familiei.

Din străinătate.

Sfârșitul revoluției din Mexic. O telegramă din Mexico, capitala republicii, anunță că Porfirio Diaz, președintele republicii, și-a dat definitiv demisia și Joi după amiază la orele 5 a încetat de-a mai fi președinte.

Deodată cu președintele Diaz și-a dat demisia și guvernul. *Camera deputaților a luat la cunoștință demisia.* În scrisoarea în care își anunță demisia, Diaz declară că nu știe să fi săvârșit nimic ce ar fi îndreptățit răscoala și se retrage numai ca să pună capăt vărsărilor de sânge.

Revoluția din Mexic a luat deci în cele din urmă sfârșit.

S'au anunțat în atâtea rânduri armistiții și angajamente, încât ne vine greu să credem că pacea s'a restabilit.

Generalul Madeiro, șeful răsculaților, era dispus să pună capăt războiului civil; dar partizanii săi complicau în mod straniu situația, continuând luptele chiar în clipele când se negocia pacea. În cele din urmă însă s'a izbucnit o înțelegere: președintele Diaz se retrage, iar d. dela Barra, care a fost multă vreme ministru Mexicului la Bruxelles, va ocupa provizoriu președinția republicii, având ca principal stătuitor pe generalul Madeiro. Mai târziu se va proceda la o nouă alegere, care să prezinte toate garanțiile de sinceritate.

Această înțelegere e de natură a împăca toate spiritele, iar retragerea lui Diaz, care e bolnav și bătrân face războiul civil inutil. În adevăr, revoluționarii cereau retragerea președintelui. Ori, obținând aceasta, ei nu mai au motiv de continuare a luptelor.

În definitiv, revoluționarii au avut o reușită deplină. Guvernul a trebuit să cedeze pe toată linia.

Poporul mexican e foarte fericit că războiul civil a putut lua capăt în așa fel, căci dacă continua Statele Unite ar fi intervenit, ceea ce nu putea conveni nici guvernului și nici revoluționarilor.

E de sperat că guvernul provizoriu de sub direcția lui dela Barra va ști să repare relele cauzate de un așa de lung război civil.

Inmormântarea ministrului de război Berteaux. Ieri a avut loc la Chatou înmormântarea ministrului de răz-

boi francez Berteaux. Cadavrul a fost transportat dela Paris la Chatou, locul nașterii ministrului. La prohodul făcut în palatul ministerului de război a asistat întregul corp diplomatic, senatorii, deputații, reprezentanții țărilor streine și un imens public. Au ținut vorbiri președintele senatului și al camerei iar în numele guvernului a vorbit Perrier Antonie. Toți au remarcat iubirea de patrie a defunctului. Cosciugul a fost tras în pânză tricoloră. Asistenții au petrecut apoi până la gară carul funebru unde trupele au defilat înaintea cosciugului.

Portofoliul ministerului devenit vacant, ministrul președinte l-a oferit comandantului corpului VI de armată generalului Goiron. Goiron a primit portofoliul.

Adaus la corespondența ocazională:

— O excursiune școlară. —

La expresă dorință a dlui Dr. O. Ghibu inspectorul general al învățământului și referentul școlar din arhidieceză, reviu asupra corespondenței mele ocazionale publicată în nr. 97 și 98 ai „Tribunei” sub titlul: „O excursiune școlară”, întregindu-o cu câteva informațiuni asupra cheltuielilor avute, ca astfel dnii colegi învățători, văzând că într'adevăr cheltuielile împreunate cu astfel de excursiuni nu sunt mari, să primească mai mult îndemn pentru organizarea de excursiuni școlare mai mari.

În înțelesul ordinului ministrului de comerț nr. 67,016 din 24 Sept. 1893, pe lângă un act de înputernicire dat de scaunul școlar sau de comitetul parohial, elevii școalelor publice în excursiuni de studiu pe căile ferate ungare se împărtășesc de 50 procente reducere, iar dacă se dovedește, că între excursioniști sunt și copii săraci, tot după 10 elevi unul călătorește gratis.

Folosindu-ne de acest favor, călătoria până la Sibiu Ocna etc. ne-a costat cam 115 cor., iar celelalte cheltuieli mărunte, inevitabile la astfel de ocaziuni, vre-o 15 cor., deci 130 cor. pentru 23 persoane.

Deodată, suma aceasta, s'ar fi adunat foarte cu greu dela elevi, mai ales fiind la noi împrejurările materiale foarte nefavorabile, de aceea am recurs la alte mijloace și anume:

Elevii excursioniști, aproape toți, formează corul bisericesc de copii în trei voci, pe care-l instruez deja de 8 ani, premenind an de an corul cu elevi noi în locul celor eșiți din școală. Aceștia de multe ori se simțiau îngreunați prin faptul, când ei trebuiau să cânte în școală, sau în biserică, alții se jucau pe afară; dar totdeauna i-am încurajat pe lângă altele și cu aceia, că biserica le va da oarecare răsplată.

Biserica noastră fiind săracă, n'am primit nici eu, nici ei nimic. Noi aranjaserăm însă în tot anul câte o petrecere populară și pentru ca să nu-mi calc cuvântul dat elevilor, câștigul jcurat dela trei petreceri populare, date cu aceiași elevi, în sumă de 66 cor. l'am folosit pentru excursiune, iar cu restul până la 130 cor. au contribuit elevii, adunându-i „crițărește” în decursul anului școlar. Astfel greutățile materiale au fost învinse pe nesimțite așa că părinții le-au dat bucuros și banii de buzunar.

În felul acesta, prin aranjarea de petreceri populare cu elevii, sunt încredințat, că în ori care comună s'ar putea strânge banii necesari pentru astfel de excursiuni și pe lângă aceia vom avea și câștigul moral, ce rezultă din producțiile elevilor. Eu prin aceste producțiuni am atins trei lucruri bune: a) câștigul moral și material din petrecerile aranjate, b) atragerea elevilor la corul bisericesc, c) excursiunea cu toate ale sale.

Codlea, 26 Maiu n.

I. Pascu,
învățător.

INFORMAȚII.

ARAD, 27 Maiu n. 1911.

— **Donațiuni:** Pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete, au donat »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie«

1. Dl *Petru Suciu* din P. o hârtie de valoare, realizată cu *Cor. 197.*

2. Banca „*Nădlăcana*” din Nădlac suma de *Cor. 100.*

— **Noi mine de aur în comitatul Aradului.** În hotarul comunei Sârbi, cercul Halmagiului s'a dat peste un bogat teren de aur, pe care l-a și luat deja în exploatare o societate engleză. Noua mină prin cantitatea aurului, este superioară celei dela Brad, având productivitatea de 80—90 gr. față de 10—15 grame a minei din Brad.

— **Z. Bârsan la Brașov.** Citim în „Gaz. Tr.”: Un grup de tineri români din Brașov va da cu concursul artiștilor noștri iubiți d-na și dl Z. Bârsan două reprezentații în sala teatrului dela Reduță în zilele Rusaliilor. Se va juca „*Vînturătorii Mărilor*” dramă în 3 acte de Jean Richepin, un cap de operă al literaturii franceze, piesă care a avut succes mare pe toate scenele mari ale lumii. A doua reprezentație va fi o comedie în 3 acte „*Răsbunarea*” o piesă foarte hazlie, la care se va petrece admirabil. Publicul nostru, sântem siguri, că va primi cu bucurie această veste și va lua parte cu mic, cu mare, la aceste sărbători artistice.

— **Procesul Cuza—Socor.** Se știe că în procesul Cuza-Socor, Curtea numise expert pe dl N. Xenopol, care urmă să se prezinte Joi înaintea Curței cu jurați din Iași.

Acum se telegrafiază din Iași că în urma scrisoarei primită din partea dlui N. Xenopol, care declară că nu poate accepta însărcinarea ce i-sa dat, Curtea, în urma mai multor discuții a numit pe dl *C. Dobrogeanu-Gherea* expert în acest proces.

Dl A. C. Cuza, nemulțumit de hotărîrea Curței, a înaintat președintelui o contestație contra numirii dlui Dobrogeanu-Gherea ca expert.

Contestația are următorul cuprins:

Dle președinte,

Văzând că prin decizia d-voastră ați numit din oficiu ca expert pe dl Dobrogeanu-Gherea

în procesul de calomnie prin presă ce am intentat dlui Socor pentru broșura sa „O rușine universitară, plagiatul dlui A. C. Cuza”, apărută în editura revistei „*Facla*” din București, vă declar prin aceasta că cer să binevoiți a recuza pe dl Dobrogeanu-Gherea pe motiv că procesul acesta s'a dovedit a fi o înșcenare jidovească împotriva mea, iar dl C. Dobrogeanu-Gherea este în realitate, — după numele său adevărat Solomon Solomonovici Katz, — jidan din Charkov, și în această calitate cred că nu prezintă garanții suficiente de imparțialitate în cauză, ci mai de grabă din contra.

A. C. Cuza.

— **Adunare pentru votul universal.** Deputatul Barsay a organizat ieri o mare adunare populară în cercul său, Deva, cu care ocazie și-a ținut darea de seamă. A participat la adunare deputații, contele Mihai Eszterházy și Ioan Justh. Ordinea de zi a fost ocupată de singurul obiect, reforma legii electorale. S'a insistat din partea oratorilor asupra necesității introducerii votului universal, care va apropia toate clasele și neamurile din Ungaria, spre binele și înaintarea acestei țări.

— **Locuitorii comitatului Hunedoarei.** După cea mai nouă numărătoare, comitatul Hunedoarei are azi 386.000 locuitori, față de 310.000 câți avea acum 10 ani. Deci un spor de 14 la sută, adevărat bun.

Orașele sunt: Deva cu 8700 locuitori, Orăștia cu 7337, Hunedoara cu 4640. Hațegul cu 3169.

Avem însă comune cari au mai mulți locuitori ca cel mai mare oraș din comitat, anume comuna Petroșeni are azi 12.857 locuitori, Petrila 9100, Lupeni 8660 — căci băile de cărbuni au atras multime mare de lucrători.

— **Manifestația studenților italieni din Viena.** Delegația studenților italieni din Viena s'a prezentat ieri la rectorul universității, și i-a adus la cunoștință, că studenții italieni au hotărât începerea agitației pentru facultatea italiană. Delegația a mai spus că manifestațiile nu se îndreaptă în contra universității sau în contra vreunei națiuni, ci pur și simplu au menirea, urgîtarea înființării facultății italiene în Triest promisă de guvern.

Delegația a părăsit apoi universitatea. Cam la 200 de studenți italieni sau adunat înaintea ministerului, lucrărilor publice unde au manifestat în contra guvernului. Poliția a deținut 12 studenți. Fiind somați la împrăștiere studenții s'au retras cântând cântece naționale.

— **Moștenitorul Rudolf și coroana Boemiei.** Consiliul provincial din Praga a hotărît ca coroana Boemiei, ereditată dela regele Vențel, să fie expusă spre vedere publică în Veitdom. Coroana se află în camera de lângă cripta regelui Vențel, împreună cu celelalte insignii regale. Cu acest prilej s'a publicat o reminiscență din viața moștenitorului decedat, Rudolf, căruia regele i-a dat voie să viziteze cripta și coroana. Rudolf, însoțit de protono-

tarul papal monsignore Horák, care se află și acum în viață, a scoborît în criptă și ajungând înaintea coroanei, spre teama tuturor a ridicat coroana și și-a așezat-o zimbînd pe cap. Cazul acesta a fost ținut în taină, dar acum după 40 de ani s'a adus în publicitate.

— **Statua lui Heine.** E cunoscută averșinea poporului german față de poetul Heine, care a satirizat în mod așa de crud în scrierile sale Germania pe timpul șederii la Paris. Adoratorii lui au încercat de mult să ridice o statuă acestui cântăreț al iubirii, dar cererea lor a fost refuzată de toate orașele. După cum se anunță din Frankfurt a/M. consiliul comunal de acolo a încuviințat după lungi debateri, cererea de a se ridica pe teritoriul orașului, monument poetului evreu Heine. Banii necesari fiind colectați, statua va împodobi nu peste mult orașul Frankfurt.

— **Incendiu mare în Japonia.** O telegramă din Petersburg anunță, că pe insula japoneză Yeddo, bătute un grozav incendiu, pe un teritoriu de peste sute de mii km. pătrați. Mai multe orașe și păduri sunt în flăcări.

— **Morții noștri.** *Gheorghe Borcea*, notar pensionat, în Viștea-inferioară, a repausat la 24 Maiu n. în vîrstă de 60de ani.

— *Văduva Matilda Budințian* a repausat în Reșița, la 25 Maiu n., în vîrstă de 55 de ani.

Odihnească în pace!

— **Convocare.** Despărțământul protopopesc Buteni al Reuniunii învățătorilor români dela școlile populare conf. ort. din prot. aradane I—VII își va ține adunarea de primăvară *Marți în 24 Maiu* (6 Iunie) a. c. în localitatea școlii din comuna *Bohani*, la care toți membrii și binevoitorii școlii sânt poștiți a participa.

Programa. 1. Chiemarea Duhului sfânt la orele 9 a. m. în biserica din loc. 2. Asistarea la examenul final. 3. Cuvîntul de deschidere. 4. Constatarea membrilor prezenți. 5. Reflexiuni asupra examenului, eventual conf. metodologică. 6. Raportul biroului. 7. „Activitatea literară a învățătorului”, disertație de Liviu Dublea. 8. Raportul comisiunii pentru elaborarea unui proiect de plan de învățămînt pentru matematică. 9. Propuneri și interpelări. 10. Fixarea viitoarei adunări. 11. Verificarea procesului verbal. 12. Incheiere.

Pentru prînzul comun s'au luat dispozițiile necesare.

Bodești, la 5 (18) Mai 1911. *Nicolae Boșcaiu*, președinte, *Ioan Bodea* secretar.

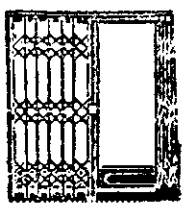
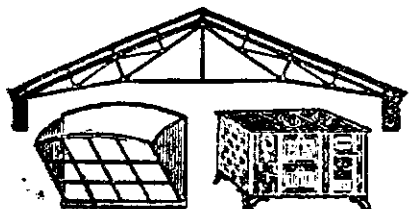
— **Holeră la Brăila?** Citim în »Seara« din București: »Telegraful ne-a adus știrea că un caz suspect de holeră s'ar fi declarat la Brăila. Cum exportul este în activitate și vapoarele străine frecventează zilnic porturile noastre, știrea a avut darul de-a alarma populațiunea orașului.

Controlând știrea la direcțiunea generală a serviciului sanitar unde se luase măsuri ca direcțiunea să fie ținută în curent cu tot ce s'ar constata pe urma declarării acestui caz care la prima aparență prezintă toate simptomele unui caz de holeră.

Raportul serviciului medical din Brăila a fost telegrafiat ieri dimineață; din el reiese că în urma unui riguros examen medical, s'a putut constata că pacientul un anume Constantinescu, suferea de gastroentrită provocată de intoxicațiuni cu mercur metallic. El fusese bolnav acum cîtva timp și se dase pe mîna babelor cari îi administrau doze de mercur metallic.

Examenul bacteriologic făcut de dl Dr. Baroni a încredințat serviciul sanitar al portului că nu este vorba de holeră.

— **Paris-Madrid.** Franței îi este dat să înregistreze victoriile pe terenul aviațiunii. Trece-

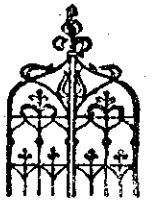
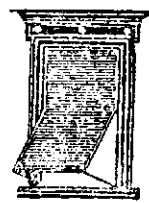

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — — — — — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din
— — — — — Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. — —

rea în sbor a Canalului Mănecei, trecerea Alpilor, iar acum în urmă trecerea sălbaticilor Pirenei, toate revin geniului național francez. Pilotul Vadrine a făcut distanța Paris-Madrid, peste înalții Pirenei ajungând ieri dimineața la orele 8 și 6 minute la Madrid.

Vestea despre noua victorie a străbătut deja toate colțurile lumii civilizate. În Paris poporul manifestează însufletire enormă pentru răușita încercării, de a lua în stăpânire dușmanul cel mai înverșunat al aviaticeii, a aerului, datorită pilotului francez, Vadrine. S'au uitat pe un moment și antecedentele acestei victorii, căreia i-a premers groaznică catastrofă dela Issy, la care și-a găsit moartea ministrul de război Bertheaux și a suferit grave leziuni ministrul-șef Monis. Și coincidență ciudată. — În aceeași zi când victima se înmormântează, eroul aerului ajunge la locul de destinație, aducând astfel poporului francez o mângâiere înălțătoare, pentru pierderea ireparabilă suferită prin moartea ministrului Bertheaux.

Franța înainte !

Cel mai greu obstacol de învins în lungul drum au fost munții Pirenei. Peste coloana lor gigantică trebuia să treacă aviatorii. Astfel cu ajungerea la San-Sebastiano, partea sudică a Pirenelor întreaga problemă a meetingului, părea rezolvită, căci drumul dela acest oraș până la Madrid cădea numai pe planul al doilea, neavând nici un obstacol de învins.

Și totuși, distanța aceasta părută ușor de făcut, a cauzat unele momente critice aviatorilor cari ca prin minune au trecut neatinși prin ele.

Gilbert, care a luat sborul cel dintâi spre Madrid, s'a prăbușit din înălțime de sute de metri, rămânând teafăr. Al doilea aviator, Granel a căzut în Mare, și numai cu sfortări enorme a putut fi salvat. Invingătorul Vadrine în sbor peste Pirenei, era să ajungă aceiaș soarte ca și nefericitul Chavez, omorât anul trecut la trecerea Alpilor.

Din cauza ceței groase ce se lăsau pe munții Pirenei, Vadrine a pierdut drumul, și numai după multe încercări la regăsit iar.

Amintim și cazul întâmplat tot lui Gilbert. La înălțime de peste 1000 de metri, a purtat o luptă înverșunată cu un vultur, de care a scăpat folosind revolverul.

La Madrid aviatorii erau așteptați de un public imens, între care se afla și perechea domnitoare a Spaniei. Anunțându-se, că lui Ve-

drine i-sa întâmplat nouă catastrofă publicul s'a retras. Cu toate aceste Vadrine, cu o ultimă sfortare reparându-și provizoriu ventilul, pentru care a fost necesitat se aterizeze la Burgos s'a ridicat din nou în văzduh, luând direcția spre Madrid unde a ajuns la orele 8 și 6 minute.

Cu această victorie Vadrine a câștigat premiul de 100.000 franci pus de organizatori meetingului, aducând Franței mândria unei noi învingeri a geniului său.

— **Omor.** La poliția din Frankfurt sa prezentat zilele trecute un individ și a istorisit, că mireasa sa s'a sinucis în pădurea din apropierea orașului. Doi sergenți sau transpus îndată la fața locului unde au aflat cadavru rece al fetei, — lângă care era un revolver. Un sergent se adresă insinuantului, spunând că el a comis omorul. Surprins de aceste vorbe Bittner, deveni palid, dar totuși cercă scăpare prin negare. Sergentul, atunci conduse cănele, care îi luase cu dânsul lângă cadavru, îi dădu să miroase revolverul apoi pe Bittner, și îl lăsă în urmă liber. Cănele s'a repezit deodată la Bittner, trântindu-l la pământ. Făptuitorul a fost aflat.

x **Ma întrecut!** Fabrica de ghete anatomice, Moskovits, Oradea-Mare, Sucursată Budapesta.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corecte) de examen.

100 bucăți Cor. 1-20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat convenit.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Cărți postale reprezentând pe poetul Octavian Goga cu aviatorul Aurel Vlaicu, bucata 16 fil.

plus 10 fil. porto. 50 buc. 7 cor. plus 55 fil. recomandat 100 buc. 12 cor. plus 55 fil. porto.

Călușerii ilustrate reprezentând călușerii dela balul din Arad 1911, buc. 14 fil., 50 buc. Cor. 6. 100 buc. Cor. 10 plus porto postal.

Cereți seria de 12 bucăți a *ilustratelor nouă dela balul costumat* din Arad 1911, dela Librăria Tribunei, Arad. Bucata costă 24 fil. plus 10 fil. porto. O serie de 12 buc. Cor. 250 plus 20 fil. porto, recomandat 45 fil., 50 bucăți Cor. 9 — 55 fil. rec. 100 bucăți Cor. 16 plus 65 fil. rec

Aceste ilustrate se vind în folosul Reuniunii Femeilor Române din Arad.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și c. m.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburii femeiești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8 — 10 a. m. 3 — 5 p. m.

Leon Tolstoi.

24

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Maria Dimitrievna, poreclită „balaurul” n'avea nici titlu nici avere, dar firea ei era sinceră și deschisă, apucăturile ei simple și naturale. Era cunoscută de familia imperială; cea mai bună societate din ambele capitale mergea s'o vadă. Cu toate că lumea își bătea pe furis joc de felul ei aspru de-a fi, cu toate anecdotele bizare cari circulau pe socoteala ei, ea inspira teamă și respect.

În cabinetul contelui bărbății fumau și vorbeau de rășboiul, care se declarase în mod oficial, în manifestul privitor la recrutare. Nimeni nu citise încă acest manifest, dar se știa că era public. Contele sta pe o sofa între doi mosafiri cari vorbeau și fumau, fără să rostească nici un cuvânt, dar inclina capul la dreapta și la stânga, privindu-i și ascultând cu o vădită plăcere.

Unul din ei era îmbrăcat civil; fața sa sbârcită, galbină, slabă și rasă, înfățișa o vrăstă vecină cu bătrîneta; era îmbrăcat la ultima modă; stând cu picioarele pe divan, ca un vechiu prieten al casei, trăgea cu sgomot fumul din ciubuc, strîmbând mereu din obraz, cu buza de sus ridicată din pricina vârfului de chihlimbar ce-l ținea în gură. Șinșin era un flăcău bătrîn, văr bun cu contesa. În saloanele din Moscova, el trecea drept o limbă rea. Când vorbea, părea că face mare onoare interlocutorului său. Celălalt mosafir, tânăr ofițer la gardă, proaspăt și trandafiriu, cu părul frizat, cochec,

ca seos din cutie, ținea vârful de chihlimbar între buzele lui roșii și puflia încetșor fumul albastru. Era locotenentul Berg, ofițer în regimentul Semenovsky, unde trebuia să plece în curând în tovarășia lui Boris; el era tinărul pe care Natașa îl numise „logodnicul” contesei Vera.

Contele urma să asculte cu interes, căci plăcerile sale erau mai ales două: să joace bostonul și să asculte flecăriile palavragiilor ce îi cădeau în mână.

— Și cum îmi explici dta asta, scumpul meu, prea stimatul meu Alfons Karlovici? întrebă Șinșin cu ironie. El amesteca expresiunile rusești cele mai familiare, cu frazele franceze cele mai alese — ceea ce da un farmec ciudat convorbirii sale. — Dta te aștepti oare să fabrici cu compania dtale rente asupra statului și să tragi un mic venit?

— Nu Petre Nicolaevici, țin numai să-ți dovedesc că ravagiile sunt mult mai mici în cavalerie decât în infanterie. Dar, judecă, te rog, după pozițiunea mea...

Berg vorbea întotdeauna într'un chip precis, liniștit și politicoș; convorbirile lui n'aveau nici odată un alt obiect decât un interes personal, și când în jurul său se vorbea de altceva decât de el însuși, tăcerea lui se putea prelungi la infinit, fără ca el sau ceilalți să fie întru câtva atinși de acest fapt; dar, la cel dintâi prilej prielnic, el lua cuvântul cu o vădită mulțămire.

— Iată situațiunea mea, Petre Nicolaevici... Dacă aș servi în cavalerie, chiar ca locotenent, n'aș avea mai mult de 200 ruble pe trimestru, așa am 230... Și Berg zâmbi cu gentileță, privind pe Șinșin și pe contele cu o liniște perfectă, ca și cum cariera și succesele sale ar fi ținta supremă a tuturor.

— Și apoi, la gardă sunt bine văzut, și avansările se fac mai des decât la infanterie. Înțelegeți că 230

ruble nu-mi puteau ajunge, căci eu fac economii și trimit bani și tatălui meu, urmă Berg puflind spre tavan un nor de fum.

— Așa e: „Neamțul își macină griul până și pe muchia poporului”, cum zice proverbul...

Și Șinșin își trecu vârful ciubucului în colțul celălalt al gurii, aruncând o căutătură contelui care pufni de ris. Restul societății, auzindu-l pe Șinșin vorbind făcu cerc în jurul lor. Berg, care nu băga niciodată de seamă batjocura făcută pe socoteala lui, urmă să numere avantajile pe cari și-le asigurase trecând la gardă: mai întâi un rang mai mult decât camarazii lui; apoi, în timp de rășboi, șeful de escadron putea fi ucis și atunci l-ar înlocui dânsul, ca fiind cel mai vechiu; cu toții îl iubeau la regiment și papa era mândru de el. El povestea cu delicio micile lui istorii, fără să se gândească un moment măcar că mai existau poate și alte interese; mai grave decât ale lui; dar în expresiunea naivă a tânărului său egoism era atâtea simplitate, încât auditorul era desarmat.

— În sfârșit, dragul meu, ori la infanterie, ori la cavalerie, ai să-ți croești o cale, de asta îți răspund, spuse Șinșin bătându-l pe umăr și lăsându-și picioarele jos de pe sofa.

Berg zâmbi cu mulțămire și-l urmă pe contele care trecu în salon împreună cu toată societatea.

Era cu o clipă înainte de masă, clipa în care nimeni nu dorea să înceapă o discuție în așteptarea aperitivului... Cu toate acestea politetea îi obligă pe mosafiri să vorbească între dânsii, măcar pentru a-și ascunde nerăbdarea. Stăpânii casei se uită țintă la ușa sufrageriei și schimbă între dânsii căutătură desperată. Iar mosafirii, surprinzând aceste priviri, își frământă mintea să ghicească pricina întâzierii.

Pierre sosi și dânsul și luă loc cu stângăcie pe cel

CONCURS.

a) »HAȚIEGANA« institut de credit și economii societate pe acții în Hațeg prin această publică concurs pentru ocuparea postului de **director-executiv** cu termen de 30 Iunie 1911 st. n. cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții au să dovedească calificațiunea sau cu testimoniu despre absolvirea academiei comerciale sau să arete că au doctoratul iuridic, precum și atestatul de serviciu de până aci.—

2. Alesul nu poate avea altă ocupațiune și trebuie să depună o cautiune de 5000 Cor. în bani gata, imobile sau efecte.—

3. Beneficiul se statorește în K. 3200 salar anual, K. 800 bani de cuartir și tantiema statutară de 2%.—

4. Instituirea se va face, deocamdată provizor pe un an.—

b) Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala din Puj cu următoarele condițiuni:

Recurenți au să dovedească absolvirea școlii comerciale sup. și că au praxă de bancă ca să poată conduce independent agendele filialei.—

Cei ce vor fi versații în ale cărții funduare vor fi preferiți.—

Beneficiul se statorește în K. 1600 salar anual, iar după un an de probă va fi ales definitiv și va intra la fondul de pensiune și tantiema statutară.—

Hațeg, la 18 Maiu 1911

Direcțiunea.

Se caută un învățător

neșătorit, care — încât e posibil — să știe conduce și corul, într'o comună bine situată, cu un salar de 1300 cor. + cvinvinalele socotite și după serviciile dintr'alte comune. — Ofertele — comunicând adresa, etatea, cvalificațiunea etc. — să se trimită sub »V. P.« administrațiunii »Tribuna«. —

Local de prăvălie.

În Nădlac (Nagylak) **de închiriat** din 1 August, în casă nouă, pe piață peste drum de biserica românească și sârbească, în locul cel mai bun, posibil din centrul românesc și fără concurență. Ocaziune rară! Localitate mare cu rolouri de fer, alături magazină și odaie de locuit. — Ofertele să se adreseze Dlui *Pavel Roșuțiu*, Nagylak, la banca »Nădlăcana«.

Avis!

În comuna Mândruloc se află de vânzare o fabrică de cărămidă și țiglă, pe un teritor de 15 jughere. Fiind teritorul nisipos se pot pregăti acolo și obiecte de cement etc.

Reflectanții să se adreseze lui *Pașcu Bozgan, Mondorlak*.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonite (mușețel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mafaie și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapten (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Correspondent

perfect în limba română și maghiară, cu scrisoare frumoasă, se primește momentan. Ofertele într'amândouă limbile să se trimită sub »Fabrica de mașini 717« la Biroul de informațiuni I. Blockner, Budapesta, IV., Semmelweis-utca No 4.

Băile sarate Pavel

(com. Maramurășului)

Proprietatea moștenitorilor fostului episcop Pavel. — Peste sute de itelectuali români vizitează an de an localitățile balneare și climaterice Pavel din Slatina Maramurășului

Băi de apă sărată, inhalazioni, cură de hidroterapie. Aer ozonat.

Intreținere splendidă, camere și ville ieftine, și pentru familii. Promenazi cu brăduleți.

Prospecte și informațiuni trimite la dorință:

Direcțiunea Băilor Pavel.

Slatina. (Aknaszlatina, Máramaros megye).

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă: *Teodor Cioban.*

dintâi fotoliu întâlnit în cale, în mijlocul salonului. Contesa își dădea osteneala să-l facă să vorbească, dar el nu răspundea decât prin monosilabe, tot aruncând din dosul ochelarilor, priviri repezi împrejurul său, și cum l-ar fi căutat pe cineva. Toată lumea îl găsea nedibaciu, dar el nu băgă de seamă nimic. Fiecare cunoștea mai mult sau mai puțin povestea cu ursul și omul acesta mare, gras și robust excita curiozitatea generală; cu toții se întrebau mirați, cum a putut născoci un bărbat așa de greoi și de leneș, o farsă așa de crudă.

— D-ta nu ești de mult aici; nu e așa? întrebă contesa.

— Da, doamnă, răspuse el privind spre stânga.

— L-ai văzut pe bărbatul meu?

— Nu, doamnă, spuse el zâmbind fără rost.

— Ai venit de curind din Paris; trebuie să fie un om foarte interesant.

— Foarte interesant.

Contesa aruncă o privire Anei Mikhailovna care așteptând această rugă mută, se apropie de Pierre ea să-l facă, chipurile, să vorbească; ea îi vorbi de tatăl său, dar el nu răspundea decât tot prin monosilabe.

Invitații schimbau, la rindul lor, fraze ca acestea: »Le Razumovsky... a fost încântător!... Ce bună sunteți, contesa Apratin...« când contesa se îndreptă deodată către cellalt salon, unde un fecior striga toamă:

— Maria Dimitrievna!

— Ea însăși!... se auzi o voce destul de aspră.

Și Maria Dimitrievna apăru pe prag. Afară de femeile bătrâne, atât doamnele cât și domnișoarele se sculară în picioare.

Maria Dimitrievna era înaltă și bărbătească, purta capul acoperit cu bucle sure; părea ca de vre-o

cincizeci de ani, și prefăcându-se că netezește mâne-cile largi ale rochiei sale, cuprinse dintr'o singură privire și fără să se grăbească, societatea care o înconjura.

Maria Dimitrievna vorbea numai rusește.

— Salut cordial aceluia pe care o sărbătorim, și copiilor ei! rosti ea cu o voce puternică, ce acoperea toate glasurile... Ce mai faci tu, nelegiuit bătrîn? se adresă ea contelui care-i sărută mâna. — Spune drept, te plictisești la Moscova, îți lipsește vânatoarea și câniile... Ce să-i faci, dragul meu? Așa e! Când pășărelele astea vor fi mari — și ea arată la fete — trebuie să le cauți logodnici — Dar tu! cazaucule, zise Maria Dimitrievna Natașii pe care o chema totdeauna așa, ea o mângăia netezindu-i părul și în vreme ce fetița veselă și fără teamă îi săruta mâna... Fata asta e un diavol, știu; dar îmi place!

Și scoțând dintr'un enorm sac de mână o pereche de cercei de pietre scumpe șlefuite în formă de pere, îi dete fetiței care nu mai putea de bucurie. Apoi Maria Dimitrievna se întoarse către Pierre:

— Ei! ei! prea scumpul meu, ian vin o leacă aici! rosti ea cu o voce pe care se silea s'o facă blândă și dulceagă: ian vino 'nceoace, dragul meu!

Și ridicând largile ei mâneci cu un gest amenințător:

— Apropie-te, apropie-te! Numai eu am știut să spun tatălui tău adevărul pe față, când aveam ocazia s'o fac; nici un tine n'am să umblu pe cărări: Dumnezeu îmi poruncește asta.

Ea tăcu și toată lumea aștepta ce are să vină după acest început care promitea o furtună. Pierre o privea naiv în dosul ochelarilor.

— Frumos! n'am ce spune, ești nostim d-ta... În vreme ce tatăl tău zace pe patu-i de durere, tu legi

oamenii poliției în spinarea urșilor! Asta e urit fătul meu, urit foc! Ai face mai bine să te duci la război...

Apoi îi întoarse spatele și dând mâna contelui care abea se ținea să nu izbucnească de ris:

— Și acum, haide la masă... rosti ea.

Contele deschise drumul cu Maria Dimitrievna. După ei veneau contesa, la brațul unui colonel de husari, personajiu important, căci trebuie să servească de călăuză lui Nicolae și să-l ducă la regiment; Ana Mikhailovna cu Șinșin, Berg cu Vera, zâmbitoarea Iulia Kuragin cu Nicolae; alte părechi se perindau pe rind dealungul sălii și în sfârșit veneau guvernantele, guvernorii și copii. Sunetele orchestrei fură în curând înăbușite de șgomotul cuțitelor și al furculițelor, de glasul comesenilor, și pașii grăbiți ai servitorilor. Contesa ocupa unul din capetele mesei, cu Maria Dimitrievna la dreapta și Ana Mikhailovna la stânga. Contele ședea la cellalt capăt între Șinșin și colonelul: ceilalți bărbați luară loc după gustul lor și, la mijlocul mesei se aflau tinerii: Berg, Vera, Pierre și Boris, în fața copiilor, a guvernorilor și guvernantelor. (Va urma).

Ilustrate

cu vederi din Arad, peisaguri, pasteluri și motive românești se pot căpăta

la „Librăria Tribunei“.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor recerșnelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.) 30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

„IANER” cremă neunsuroasă.

cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — înlătură petele galbene, bucele pricătite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudră. Bună la baluri, saloane și de zilnic folosare acoperă încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreșei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exclusivă la comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

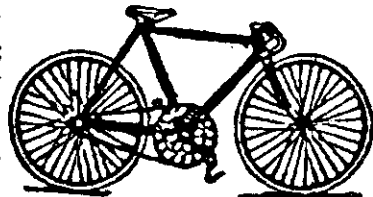
Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

Bicicletele de renume mondial:

THE CHAMPION și PREMIER

cu osie campanilară

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete — ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.

Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,

advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

MASINIDE DESNODAT TRIFOI
CUMECANISM DE
CURĂTIT SIMPLU ȘI DUPLU
LARGIMEA TOBEL PÂNĂ LA 650^m 1250^m
MĂNABIL CUMASINĂ DE VAPORI, MĂTOR ȘI VĂRTEJ
MASINA BREVETATA UNITATE UMBLATIT, DESNODAT SI CURATIT TRIFOI
PREȚURI IEFTINE CONDIȚIUNI DE PLĂTĂ DVANTAGIOASE CATALOG TRIMEȚE LA DORINȚĂ GRATIS
FIRMA SZÜCS ÖDÖN BUDAPEST - VI, NAGYMEZŐ-UTCA 66.

CANARINI Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă zina și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.
Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de sol se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comenzile se pot face la
DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

KLINGE ANTAL

pietor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și dulcie.

Ți-e deajuns o cartă postală,

pentru ca să capeți o carte foarte interesantă gratis și franco. Această carte e un tratat științific scris într-o limbă populară și ușor de înțeles și tratează despre cura cu electricitate și bolnavi cari sufer de slăbirea nervilor, reumă, neuralgie, perturbații de mistuire, anemie, insomnie, dureri de cap sau orice slăbiciuni; vor găsi cartea ca un dar interesant. În Ungaria nu s'a împărțit încă nici o dată gratuit o carte așa de prețioasă, noi însă vrem să facem o jertfă că să atragem atenția lumii suferinde asupra efectului salutar al curei cu electricitate. Drept-aceea ori-cine s'ar adresa la noi va primi

gratuit și franco,

în plic, fără nici un obligament, acea cartă interesantă.

Institutul de ordin med. Electro-Vitalizer, Budapest, Semmelweis u. 4. f. e. m. 51. Ordinează: peste săpt. dela 10—1 și dela 3—6 ore. Duminica și în zile de sărbători dela 11—1 oră.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră
Electro-Vitalizer Inst. de ord. med.
Budapest, Semmelweis-u. 4. f. e. m. 51.
Binevoii, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrografia modernă”. Gratis și franco.

Numele .....

Comuna .....

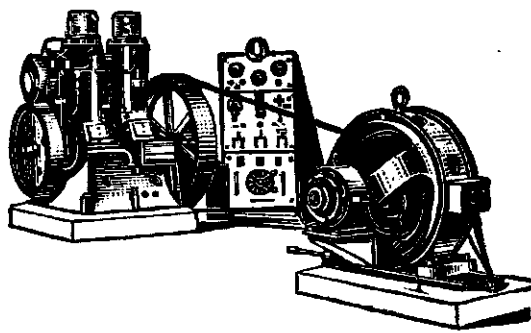
Județul comit. ....

Să se taie afară.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut SWIDERSKI

Motoare de München ptu benzina, gaz și gaz condensat.

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Anspiciile inginerilor și preliminarele de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11|L. Telefon 84—64.

Stațiunea climaterică Rigósfürdő

(Bogdarigós).

Comitatul Timiș, pe linia Timișoara—Lipova, dela stația Charlottenburg 7 km. E consult de a comanda trăsura la gară. Baia e situată în regiune minunată, lipsită de praf.

Băi excelente contra reumatismului, podagrei etc. etc.

Camere frumoase și ieftine, mâncare bună și ieftină

Sezon până la sfârșitul lui Septemvrie.

Clarificări de Direcțiunea stațiunii climaterice Rigósfürdő. Telefon 2, precum și

Anton Nägele,

farmacist, Timișoara. Telefon 322.

Mașini semi stabile. Mașini de aburi. Cazane de aburi. MOTOARE. Șinuri. Pompe. Mașini pentru moară. TRANSMISIUNI moderne. Fir de telegraf. Se pot cumpăra conform tuturor cerințelor la **EMIL ABELES** secția ferării și mașini Budapest, V. Váci-ut 88. — Mașini și cazane se dau și împrumut. — Telefon 132—14. Adresa Telegrafică: »BARSET«.

Nou! Modern!

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

Strada Forray (Palatul Hunyady lângă firma Brunner).

NICOLIN - Timișoara - (Centru).

str. Takarekpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, bucle, împletituri, turbane, plete, transformații, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț — — — curent gratis și franco. — — —

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou

de Măderat.

Singura ocazie de cumpărare.

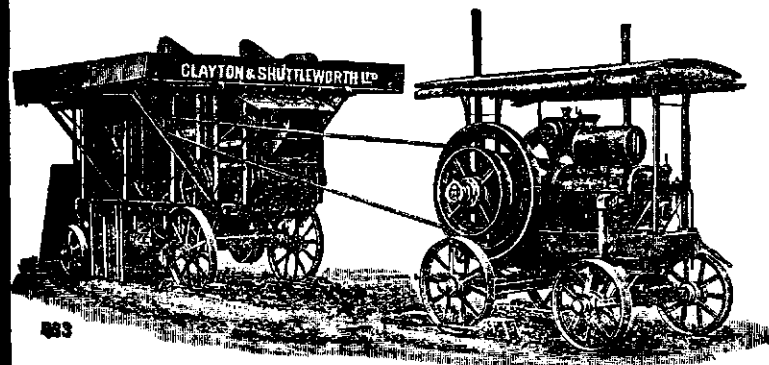
Pentru negustori detaiști și ambulanți. Expediție și pe seama particularilor!

RESTURI ALESE:

40—45 metri cu 18 cor.
40—45 metri prima calitate á 20 cor. care constau din pânză albă p. rufărie de dame. resturi de zefir: pentru cămăși bărbătești, bluze și fuste femeiești.
resturi de oxford: pentru cămăși de purtare. voile de laine: pentru bluze și haine de vară. canavas, gatantăm p. culoarea originală, pentru rufe de pat.
șorțuri, resturi de stoffe și altele.

Resturile au o lungime dela 3—12 metri, garantăm că la spălat nu-și schimbă culoarea, tot restul se poate folosi de minune. — Cea mai mică comandă e de 40—45 metri pentru 18 cor. — cu ramburs.

BUNT WEBEREI, KARL KOHN
NACHOD S. 2. Bohemia.

Mare depozit în CLUJ.

Inspecțiunea Injinerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Oleiuri de uns.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & comp.
Cluj (Koložsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Koložsvár.

Telefon interurban No. 934

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFŰ KESERŰ

HASZNÁLATA

Mijlocul de casă patentat — IARBA CUCULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile încetează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervozitatea de stomac, diarea și ori-ce durere de stomac —

Prețul unei sticle mici 80 fil., sticlă mare 2 cor.

Szentgályi Dániel, farmacist, Gödöllő.

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta »elix fumar. off.«

MAGAZIN DE MOBILE**Joan Réthi**

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

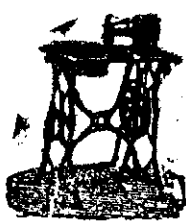

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »JACOBI«.

M. Schromm
mehanic

Brașov — Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești.

Intențiat la 1888

Telefon pentru comit. și oraș 488.

Liferantul excel. Sale episcop Deseșffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

In colțul străzii Lovines și Jenő főherceg, viz-à-viz de hotelul «Hungaris»

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a preștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

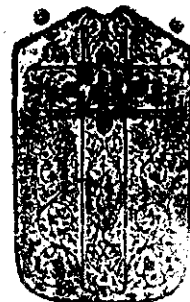
- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

- necesare la formarea ajustărilor bisericești. -

Pentru liferările mele lau răspunderea.

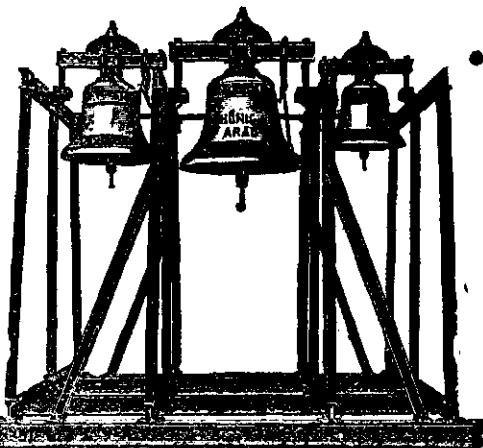
- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

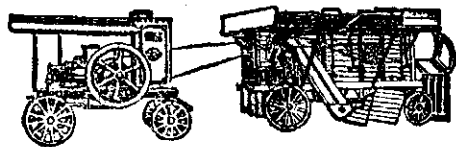
Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

MOTOARE!

Cele mai bune și vrednice de încredere dere motoare de benin, accesorii pentru trierat, automobus cu benzin, motoare originale suedeze cu olei și motoare cu gaz, se pot cumpăra pe lângă condițiunile cele mai favorabile și cu garanță pe mai mulți ani. Eftinătate și promptitudine.

Karczag Testvérek

Budapesta, V., Aulich-u. 7.

Prospecte și cataloage trimite gratuit.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira. ☹ ☹

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți :

Ciorapi împletiti în temniță.

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

442 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

în bucăți mai mici sau mari.

Pe acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja votate împrumuturi de 900 Coroane după holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țaranului român.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

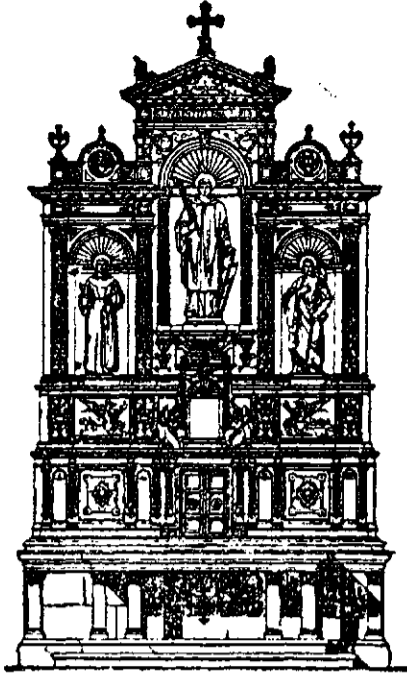
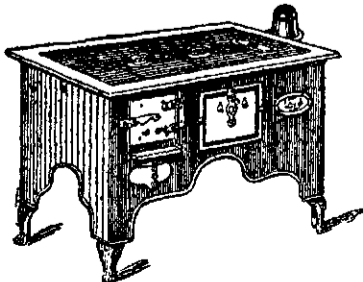
Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și ecsecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinelor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețuri despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Szeifert János

sculptor,

Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește totfelul de lucrări din acest ram, ca *iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon*, totfelul de sculpturi pentru tâmplari. Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului

Cu stimă: Szeifert János.

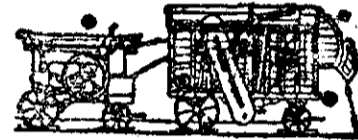
Renumita fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistente clădite —

motoare și locomobile de benzină, olei brut, gaz și gaz condensat.

Cea mai sigură mai ieftină și regulată funcționare. — Prețuri

ieftine, condițiile cele mai avantajoase de plată. Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI., Str. Franz Liszt No. 9. 64. Telefon 64.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă — din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnaș-șuncă	— —	Galantin de mai	— —
Crinolin	— — —	Rollui-șuncă	— —	Masaic	— —
Extra	— — —	Rusesc	— —	Picior umplut	— —
Caș de carne	— —	Rollut rusesc	— —	Mortadella	— —
Caș cu mă eș	— —	Paranen	— —	Gottha	— —
Cârnași p. vânători	— —	Măieș rece	— —	Mensel	— —
Cârnași cu sl. p. vânător	— —	Caș rece de măieș	— —	Caș de limbă	— —
Salamă de vavă	— —	Pastete de mai	— —	Sângerete cu slănină	— —
Pastete de sânge	— —	Rollui de pept	— —	Limbă umplută	— —
Caș de porc I	— —	cu felurite umflături ș.a.	— —	Rollui de carne	— —
Caș de porc II	— —	cu sânge, mai, limbă.	— —	Galantiu de vițel	— —
Cași de urăchi	— —	Tortă de carne	— —	Pastete de ciuperci	— —
Cartaboș negru	— —	Cracovean	— —	Pastete de mai de găscă	— —

Comandele, atât cele din provincie cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexceptionabilă,

Recomandăm prepararea propriei, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela 3—8¹/₂.

In atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din Arad, strada Fejsze No 6 unde țin în depozit: **aranjamentele cele mai moderne**, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comande în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile.

Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

Pentru 16 Cor.

Cele mai noi ceasornice **Electro-Gold**, remontoir de buzunar pentru bărbați renumite în toată lumea, sunt ceasornicele **Norwich, Wacht & Co.** Singurele ceasornice splendide, galvanizate, cu aur 14 carate ce fiecare prețuiește la 100 Cor. În realitate costă acesta provăzut cu capac cu arc împodobit cu bogate gravuri de mână, mecanism Anker, absolută garanție a durabilității a galvanizării cu aur 14 carate deosebit garanție pe 5 ani numai 16 Cor. Un lanț elegant potrivit ceasului 6.50 Cor. Expedează contra ramburs. Neconvenind se restituie banii.

Deposit Central Rudbakin
Wien, Wels III Welsgärberlande 58.

STILLER JOZSEF fabrică de dulapuri gheață de brevetate.

Fabrica și biroul: **Budapesta, VII., Nagydófa-u. 22** (colțul Weselényi)
Telefon 12-83. Telefon 12-83.

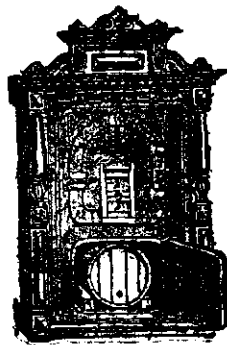
Recomandă dulapuri de gheață scutite prin lege, cea mai bună construcție pentru răcirea berei, apei, untului, cărnii pentru trebuințe gospodărești, mașini și rezervoare de înghețată, instalații pentru bolte și cele mai noi condatoare. CATALOG ilustrat despre articolele anunțate mai sus și despre răcitoarele pentru carne și bucate, recitoare cu aer condensat pentru bere, la cerere se trimite gratuit și porto franco.

Unicul proprietar:

STILLER JÓZSEF,

Budapesta, VII., Nagydófa-utca 22 și 25.
Dela 1 August începând în Kazinczi-utca 6/B.

Pentru a preveni eventuale greșeli, atrag atenția on. clienți, că fabrica mea de dulapuri de gheață, există de 36 de ani și să nu fie confundată cu alte fabrici de aceasta bransă, dar de dată mai nouă.
Cu stimă: **Stiller József.**

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pletrari.

Atelierul central al magazinei: **Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.**

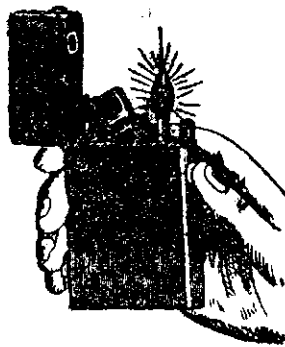
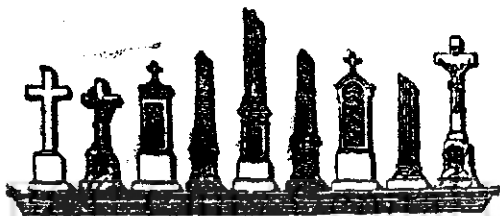
Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Construcții de mori.

Efteptuește

FABRICA DE MAȘINI MAYER, SOC. ACT.

în Szombathely și Budapest V., Váci-körut 61.

Mașini pentru mori și instalații complete de mori sunt cele mai perfecte! Site, scaune, pentru suluri, mașini pentru curățirea grișului și mașini pentru despoiat de ori-ce sistem și mărime.

Construcții de mori.

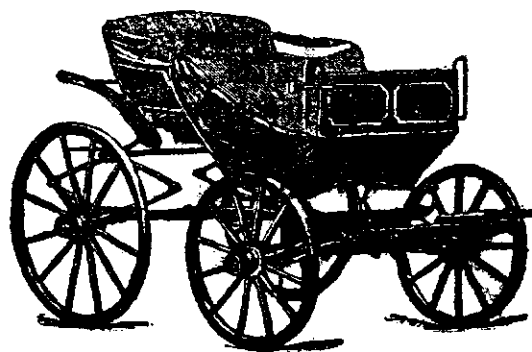
Construcții de mori.

Construcții de mori.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și ori-ce lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Petru Novac

ferestrău și moară cu aburi
Arad-Micălaca.—Telefon 670.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în ferestrăul meu se pot căpăta ori-ce fel de material de lemn de brad ș. a.

scânduri, grinzi, laț, căpriori, Incheetori etc.

Domnilor arhitecți și dulgheri le pun la dispoziție locul de legat.

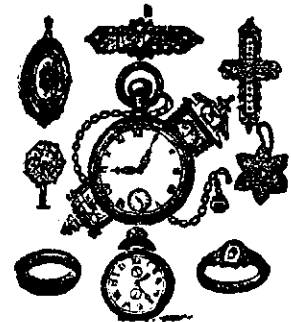
In moara de aburi pregătesc făină de grâu și de cucuruz.

Afară de aceea se poate căpăta

lemne de foc

cu vagonul, în stânjîn sau tăiate, trimise acasă.

Lemne de ars se află și la magazinul meu din Arad, Telefon 579. Piața Óvár, (înaintea podului de lemn spre vechea cetate).

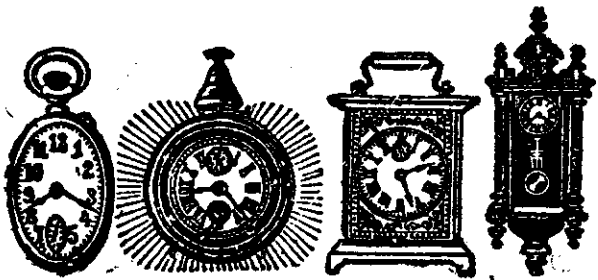

Carol G. Sadler ciasornicar
giuva ergiu
și optic la
Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).
Mare magazin de:
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

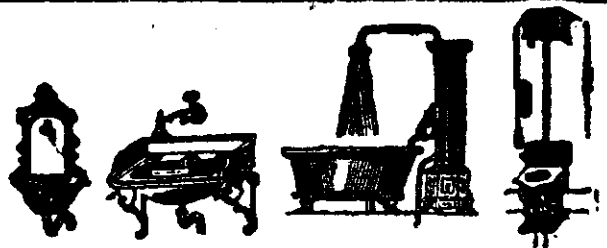
Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.
Articlii optiei și
ochelari de
— Ratenow. —

Reparările a tot-felul
de articli în branșa
aceasta se efectuează
cu conștiințiozitate și
cu prețuri moderate.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școale. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
finiera în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospece gratuit.
Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Fabricație de primul rang de
CHEAG pentru încheagarea laptelui

Atențiune!

Atențiune!

Folosiți numai astfel de cheag, care e făcut din rinză
de miel și vițel. Astfel de chiag e numai acela bun,
care reprezintă chipul (marca fabricației) de mai sus:

„HOLSATIA“

Întrebuințarea e atât de ușoară, încât oricine o poate
îndeplini.

În timp de 1—2 minute se încheagă laptele, care îl
închegăm cu chiag de mai sus.

Chiagul acesta se poate căpăta numai la pregătitorul:

Pálfi Márton

Fényes-Örményes. (Krassó-Szörény m.)

Singura vânzare în Ungaria și St. Balcanice.

Trimite preț-curent gratuit și franco ori și când se cere.
La comandare Vă rog provocativă la foaia aceasta.

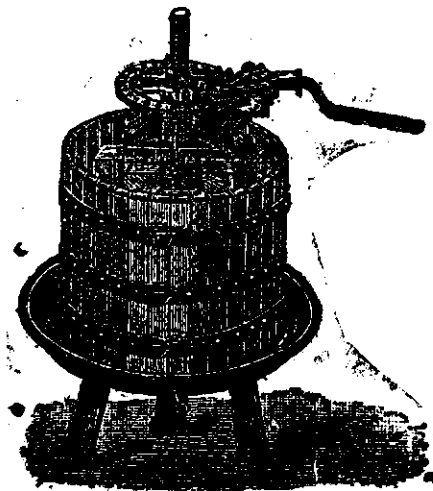
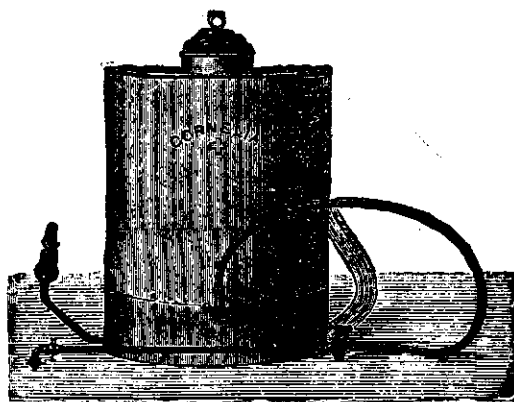
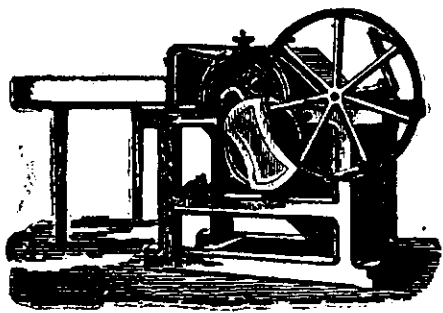
Frații Burza

Nr. telefonului 601.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme și mașini agricole**
cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Cu garnituri pentru trierată și cu prospece pentru mori servim bucuroși, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea con-
tractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem gratuit.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile, școli și orice alte clădiri în stil românesc și modern.

Construirea în beton armat.

Alimentări cu apă și canalizări de orașe etc.

Construcțiuni de magazini de cereale ș. a.

Eugen Lieblich

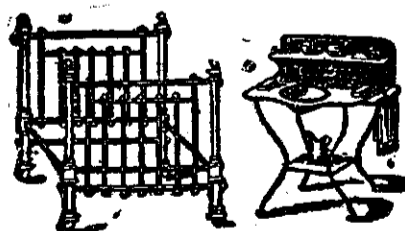
fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

== Execută toffelul de icoane artistice. ==
Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Cataloage pentru mobile de fier și aramă se trimit gratuit și p. franco.

furnisează mai ieftin fabrica lui

Hoffmann & Hicker

Budapesta, VII., Holló-utca No 3. Cataloage de împletituri și garduri de sîrmă trimite gratuit.

Cel mai ieftin loc de cumpărat

mobiliere p. cafenele, hoteluri și spitale.

Localitățile balneare — Felix.

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulf, la temp. de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri.

Contra bolilor de reumatism, podagră și ischias, contra asudării și contra boalalelor femeiești.

În 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de acelaș fel. Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de pian și lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Dumineca muzică militară, joc de tennis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde cu plantație minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1 Maiu n. Oficiu poștal, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. muzică nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyogyfürdő).

A. SZÁNTÓ

armurar, optician și
fabricant de cumpene
Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește toffelul de arme, pistoale, revolve, apoi cumpene deci- și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinelor de cusut- și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit toffelul de arme, revolve, cumpene, greutate și a. de permanență.

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. *

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ BUTORIE Sufragerie (prînzitor) dela 140 florini.

Garnitură de salon, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare :: convenabile. ::

Se vind exclusiv **MOBILE** din lemn tare și vestit **NEUSCHLOSZ.**

Furnisorul asociației căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

